EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ BİRLEŞİN!

Sayı:1, Ekim 1987

Yeni Ekimler için

"Dünya ihtilalinin gelecekteki seyrinde Türkiye proletaryası şerefli bir mevki işgal edecektir."
M.SUPHİ

Önümüzdeki ay Ekim Sosyalist Devriminin yıldönümü kutlanacak. İnsanlık, proletaryanın kapitalist sermaye cephesine bu ilk büyük ve muzaffer saldırısından bu yana tam 70 yılı geride bıraktı. Yazık ki, bu 70 yıl, Ekim çığırının, Sovyetler Birliği ve bir dizi diğer ülkede gerçekleştirdiği maddi kazanımların kaybedilişine de tanık oldu. Proletaryanın yüzyılın ilk yarısını kapsayan bu büyük saldırı dalgasının kazanımları, büyük ölçüde yok edildi.

Fakat, Ekim yaşadı; Ekim davası yaşıyor. Ekim'in açtığı çığır, can verdiği idealler yaşıyor. Ekim Sosyalist Devrimi, insanlık tarihinde yeni bir çağı, proleter devrimleri çağını açmıştı; bu çağın temel davası, proletarya devrimi ve sosyalizm davası yaşıyor.

Ekim'in ülkesi Sovyetler Birliği ve bir dizi diğer ülkede sosyalist gelişmenin kesintiye uğraması ve kapitalizmin restorasyonu ile, Dünya Komünist ve İşçi Hareketinin ağır bir tahribata uğraması, gerileyip zayıflaması, kapitalizme geçici ve nispi olarak nefes aldırmış ama, onu ne derin çelişkilerinden ne de ancak sosyalizm ile çözülebilecek müzmin sorunlarından kurtarabilmiştir.

Bugün de, burjuvazi, onun sınıf iktidarı ve toplumsal düzeni kapitalizm, sorunların kaynağını; işçi sınıfı, onun sınıf iktidarı ve toplumsal düzeni sosyalizm sorunların tek olanaklı çözüm alternatifini oluşturuyor. Bu nesnel tarihsel gerçek, proletaryanın sermaye düzenine karşı, kapitalist dünya cephesine karşı yeni toplumsal devrim dalgalarını kaçınılmaz kılmaktadır. Dünya kapitalizminin bugünkü sorunları, bir dizi ülkedeki sert sınıf çatışmaları, yeni bir yüzyıla geçişe hazırlanan dünyamızı yeni Ekimlere hazırlamaktadır.

*

Ekim Devriminden 70 yıl sonra, bugün, kapitalist-revizyonist dünyanın yaşadığı çok yönlü sorunlar ve çalkantılar içinde, Türkiye, ayrı ve özel bir yere sahip ülkelerden biridir. Türkiye, burjuvazinin çözüm olanağı ve gücünden yoksun olduğu köklü iktisadi, sosyal, siyasal ve kültürel sorunlarla yüzyüze. Bu özellikleriyle O, yeni Ekimlere gebe ülkelerin ön sıralarında yer alıyor; emperyalist sermaye cephesinin en zayıf halkalarından birini oluşturuyor.

*

Siyasal özgürlük, ulusal sorun, yarı-feodal kalıntılar sorunu vb. gibi tarihsel olarak çözümlenmemiş bir dizi demokratik görevle yüzyüze olan bağımlı bir ülke Türkiye. Fakat O aynı zamanda; modern sınıf ilişkilerinin bir hayli geliştiği, köylülük içindeki farklılaşmanın bir hayli ilerlediği, işçi sınıfının nicel ve nitel açıdan önemli bir toplumsal güç konumuna ulaştığı, sermayenin tartışmasız üstünlüğünün ve egemenliğinin geçekleştiği, burjuvazinin iktidarda olduğu bir ülke.

Bugünün Türkiyesinde, iki temel sınıf, burjuvazi ve proletarya karşı karşıya bulunmakta ve bu iki sınıf arasındaki çelişki ve çatışma, tüm öteki çelişki ve çatışmaların odağını ve çözüm eksenini oluşturmaktadır. Zira bugünün Türkiyesi, burjuvaziyi devirmeden, sermaye iktidarını yıkmadan, uluslararası sermaye cephesini yarıp kapitalist dünyanın dışına çıkmadan, geride kalmış demokratik sorunların devrimci çözüme kavuşturulamayacağı bir gelişme düzeyine ulaşmıştır. Tarih-

sel olarak çözümlenmemiş demokratik devrim sorunları, doğrudan sermaye egemenliğinin, büyük burjuvazinin iktidarının yıkılması sorununa, yani bir proleter devrimi sorununa bağlanmıştır.

Bu ise, yeni bir Ekim demektir.

Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu tarihsel adım yeni bir Ekim'de, geride kalmış sorunları da geçerken çözecek bir proletarya devriminde ifadesini bulmaktadır.

*

Yeni Ekimlere aday ülkelerden biri olan Türkiye'de emperyalizmi ve burjuvaziyi altetmek, dünya ölçüsünde sonuçlara yol açacak, dünya devrim sürecine büyük bir ivme kazandıracaktır.

Her şey Türkiye işçi sınıfının kendi tarihsel rolünü, bağımsız sınıf rolünü oynamasına bağlı. Her şey Türkiye işçi sınıfının her türlü burjuva ideolojik-siyasal etki ve baskıdan kurtulup, kendi sınıf kimliği ve örgütü ile siyasal mücadele sahnesinde yer almasına bağlı. Yeni bir Ekim'in güvencesi Türkiye işçi sınıfıdır; toplumumuzun bu en devrimci ve en ileri sınıfının sosyalist sınıf hareketidir.

*

Bu koşul, Türkiyeli komünistlerin bugünkü görevlerini de koşullandırıyor. Her şey gelişmekte olan işçi hareketinin sosyalist siyasal gelişimi için! Bu; teori demektir, program demektir, taktik demektir, ve elbette, ihtilalci bir sınıf örgütü demektir.

Komünistlerin bugünkü en acil görevi, proletarya hareketinin teorik, taktik ve örgütsel temellerini yaratma çabasını, gelişmekte olan işçi hareketinin sosyalist siyasal gelişimi çabasıyla birleştirmektir. Bu görev, işçi sınıfı hareketinin yolunu ve yönünü çizmek, önünü açmak, onu örgütlü bir siyasal sınıf hareketine dönüştürmek olarak da ifade edilebilir. Bu, bilimsel sosyalizm ile işçi hareketinin birliğini ifade eden militan bir işçi partisi yaratmakla aynı anlama gelir.

*

Bugün işçi hareketi çok yönlü bir burjuva etkiye ve tasfiyeci baskıya maruzdur. Burjuva reformist, modern revizyonist, liberal sol ve küçük-burjuva devrimci popülist akımlar gelişen işçi hareketi içinde güç olmak çabasındalar.

Proletarya hareketinin teorik, taktik ve örgütsel temellerini yaratmak ve örgütlü bir siyasal işçi hareketi geliştirmek demek, bütün bu burjuva ve küçük-burjuva siyasal akımlarla köklü, çok yönlü ve sürekli bir ideolojik-siyasal mücadeleye girmek, onların işçi hareketi üzerindeki ideolojik siyasal ve örgütsel her türlü etkisini kırmak demektir.

Bu çabanın başarısı, devrimimizin önemli dinamikleri arasında yer alan demokratik hareketin ve Kürt ulusal hareketinin geleceğini de doğrudan etkileyecektir. Kapitalizmin sürekli yıkım ve sefalet yaratan baskı ve sömürüsüne karşı tepki ve çeşitli demokratik istek ve özlemler, kentin ve kırın küçük-burjuva yığınlarının belirli kesim ve katmanlarında güçlü bir demokratik harekete yol açmaktadır. Sömürgeci baskı ve zulüm ise, Türkiye Kürdistanı'nda, Kürt ulusal hareketini geliştirip yaymaktadır. Fakat burjuva egemenliği koşullarında, bu iki hareketin de, kendi bağımsız gelişmeleriyle kendi talep ve özlemlerini gerçekleştirmeleri pek olanaklı görünmüyor. Son 30 yılda yaşanmış iki devrimci yükseliş demokratik hareketin sermaye iktidarı karşısında güçsüzlüğünü ve yetersizliğini yeterince göstermiştir. Egemen burjuvaziye karşı güçlü, kararlı, tutarlı ve sonuç alıcı bir mücadele yürütecek, sermaye düzenini ve burjuva iktidarını altedebilecek biricik sınıf işçi sınıfıdır. Sınıfın sosyalist hareketi geliştiği ölçüde, demokratik hareketi ve Kürt ulusal hareketini kendine çekmesi, yedekleri haline getirmesi ve onları kendi sınıf iktidarını gerçekleştirmenin manivelalarına dönüştürmesi kolaylaşacaktır.

*

Burjuva reformizmi, modern revizyonizmin ve küçük-burjuva popülizmi; bu üç akıma karşı mücadele ayrı ve özel bir önem taşıyor.

Birincisi, burjuva reformizmi, uzun yıllar toplumsal muhalefeti yozlaştırıp düzen sınırları ve parlamenter çerçevede tutmaya çalışmış ve bunda bir hayli de başarılı olmuş gerici karşı-devrimci bir akımdır. Orta sınıf özlem ve taleplerinin, sermaye düzeninin genel çıkarları temelinde dile getirilmesinde

ifadesini bulmaktadır. '60'lı yılların ortalarından itibaren etkin bir siyasal güç olarak ortaya çıkan bu akım, işçi sınıfı hareketi ve genel devrimci hareket üzerinde, değişik zamanlarda değişik ölçülerde etkili olmuş, gelişimini zayıflatmış, sınırlamıştır. Modern revizyonizmin genel ideolojik siyasal çabası bu reformist burjuva akımın etkisini yayıp güçlendirmiştir. Bugün yeniden, işçi ve emekçi sınıflar nezdinde düzene karşı sahte bir alternatif olmak için çabalayan bu akıma karşı sürekli ve çok yönlü bir mücadele, bağımsız bir işçi hareketi yaratmanın olmazsa olmaz koşuludur.

İkincisi, modern revizyonizm, dünya komünist ve işçi hareketi tarihinin gördüğü en büyük ve en yıkıcı ihanet akımıdır. Bu niteliğini ve rolünü bugün de sürdürüyor. Kruşçev'in açtığı, Brejnev'in yürüdüğü yolu, bugün, yeni koşullarda ve yeni biçimlerde Gorbaçov sürdürüyor. Gorbaçov'un "ideolojik atılımları", Türkiye'deki modern revizyonist partilerin, en pespaye, en bayağı bir reformizmi işçi sınıfına politika diye sunmalarında yankısını buluyor. İşçi sınıfını sefil bazı reformlar uğruna mevcut düzenin yedeği haline getirmek, bu partilerin bugünkü faaliyetinin eksenini oluşturuyor. Devrimci proletarya hareketinin, devrim ve sosyalizm davasının en büyük, en tehlikeli düşmanı olan bu akıma karşı mücadele, ihtilalci bir siyasal sınıf hareketi geliştirme görevi ve hedefi açısından özel bir önem taşıyor.

Üçüncüsü, küçük-burjuva popülizmi, Türkiye devrimci hareketinin son 20 yılına damgasını vurmuş, demokratik ve sosyalist istek ve özlemleri birlikte temsil etmiş devrimci-demokrat bir akımdır. Son 20 yılın mücadeleci ve ihtilalci değerlerini ve geleneklerini oluşturup geliştirmiş bu akım, diğer yandan, Marksizme eğilimli, proletarya ve sosyalizm davasına birer komünist olarak hizmet etmek isteyen sayısız devrimcinin ufkunu ve bilincini devrimci-demokrasi ile sınırlamış, nesnel olarak, sosyalist bir proletarya hareketinin teorik, taktik ve örgütsel temellerinin hazırlanmasını engellemiştir. 20 yıllık evrim, bugün, bu akımın yetersizliğini, ufuksuzluğunu, devrime önderlikteki yeteneksizliğini göstermiş, teorik ve pratik iflasını sergilemiş, onu bunalıma ve yeni arayışlara sokmuştur. Bu arayış, pratikte işçi sınıfı hareketine yönelme, onun içinde güç olma eğilimini de kapsıyor. Gerek işçi sınıfına demokratik etkiyi taşımak anlamına gelecek olan bu eğilim, ve gerekse de, bugünkü komünist sınıf yöneliminin kaynağını oluşturmuş olması gerçeği, devrimci popülizme karşı mücadeleyi ve onunla köklü bir ideolojik hesaplaşmayı da önemli ve acil kılıyor.

Bu arada belirtmek gerekir ki, bu hareketin 20 yılı bulan devrimci mücadele mirasına sahip çıkmak, oluşturduğu ihtilalci mücadele değerlerini ve geleneklerini, işçi hareketi temeli üzerinde daha zengin ve tutarlı bir içerik ve biçimde varetmek vazgeçilmez ayrı bir görevdir.

*

İşte EKİM, bütün bu görevleri üstlenen, Ekim davasını, proletarya devrimi davasını Türkiye toplumunda muzaffer kılmayı temel hedef ve görev sayan, bir örgütlü sınıf yöneliminin merkez yayın organı olarak çıkıyor.

*

Siyasal koşullardaki nispi gevşeme ve yığın hareketinin ilk belirtileri, bir legal yayın furyasına yol açmış bulunuyor. Liberal sol ve modern revizyonist akım ve partilerin bilinçli ve sistemli olarak körükledikleri, teorisini yaptıkları tasfiyeci-legalist rüzgara, birçok devrimci-demokrat grup da kapılmış görünüyor. Komünistler, legal olanakları, ihtilalci proletarya hareketinin çok yönlü gelişimi için kullanma gereğini ve görevini reddetmeyi bir an bile akıllarından geçirmezler. Fakat bugün görülen, yeniden toparlanma ve örgütlenme çabalarını legal yayınlar eksenine oturtma eğilimi, tasfiyeci ve tehlikeli sonuçlar yaratacak bir siyasal ufuksuzluk ve bönlük göstergesidir yalnızca. Bu, son 20 yılda iki büyük karşı-devrim saldırısının acı ve yıkıcı sonuçlarını yaşamış devrimci hareketin derslerinden henüz fazlaca bir şey öğrenilmediğinin göstergesi olduğu kadar, düzenin köklü ve çözümsüz sorunları üzerinde gelişen bugünkü çatışmanın geleceğini kestirememe kısa görüşlülüğünün de kanıtıdır.

EKİM, bu gerçeklerin bilinciyle, ihtilalci bir proletarya hareketinin ve sınıf örgütünün gelişim ekseni olmak hedefiyle, illegal olarak çıkıyor.

EKİM

Herkes kendi bayrağı altına!

H.FIRAT

Türkiye'de, mevcut toplumsal ve siyasal sisteme karşı mücadele eden tüm siyasal hareketler, gruplar ve partiler, bugüne kadar, "devrimci-demokrat hareket" genel ifadesi ile tanımlandı ve bu tanım genel bir kabul gördü. Her ne kadar, bu siyasal hareketlerin her biri, kendini Marksist-Leninist, kendi dışındakileri ise, Marksizmden şöyle veya böyle, şu veya bu ölçüde sapma gösteren akımlar olarak niteleyip adlandırdı ve kimi zaman en ağır şekilde eleştirdiyse de, bu durum yine de, devrimci-demokrat hareket genel tanımlamasının etkisini, yaygınlığını ve genel kabul görüşünü hiç de azaltmadı.

Bu bir raslantı değildi. Kendi içinde alabildiğine bir farklılık, çeşitlilik ve zenginlik gösterse de, en genel planda, aynı ideolojik-sınıfsal niteliği taşıyan bir hareketler, gruplar ve partiler toplamının genel ve ortak bir nitelenişi idi yalnızca. Bu tanım, maddi bir gerçeği, bir genel siyasal sınıf olgusunu anlatıyordu: Küçük-burjuva demokrasisi.

Kısaca, "devrimci-demokrat hareket" tanımı, toplumumuzda küçük-burjuva katmanların gösterdiği çeşitliliği yansıtan bir çeşitlilikteki küçük-burjuva demokrasisinin, yeterince bilincinde olmadan da olsa, kendi genel ve ortak niteliğini dile getirişiydi.

Türkiye'de devrimci siyasal mücadelenin son 20 yılına, işte bu "devrimci-demokrat hareket" damgasını vurmuştur. Bir öteki anlatımla, mevcut toplumsal ve siyasal sisteme karşı varolan genel toplumsal muhalefet devrimci siyasal ifadesini devrimci-demokraside bulmuştur. İşçi sınıfının bağımsız siyasal sınıf kimliği kazanamaması koşullarında, devrimci-demokrasi, yalnızca demokratik hedef ve özlemleri değil, sosyalist özlemleri de dile getirmiştir. Bu durum onun, uzun yıllar, işçi sınıfının dışında, ama işçi sınıfını temsil iddiasıyla siyaset sahnesinde yer almasına yol açmıştır. Oysa, gerçekte sözkonusu olan, çeşitli biçim ve nüanslarıyla küçük-burjuva sosyalizmidir. Teorisi, taktiği, örgütsel biçimleri, ve en önemlisi de, sınıf yapısı ve sınıf temeliyle bu böyle olmuştur. Devrimci-demokrasi, kendi sınırlı siyasal sınıf hedeflerini (demokrasi ve bağımsızlık), maddi sınıf temelinden koparak bir iyi niyete, dolayısıyla da bir ütopyaya dönüştürdüğü sosyalizm özlemiyle birlikte ifade etmiş; küçük-burjuva sınıf ufkunun ve ideolojisinin ürünü ve ifadesi bir sosyalizmi, proleter sosyalizmi olarak sunmuştur.

*

Devrimci-demokrat hareket genel tanımı içinde ifade edilen küçük-burjuva demokrasisi, alabildiğine bir ideolojik-politik çeşitlilik ve heterojenlik göstermektedir. Bu çeşitlilik, anti-feodal devrimi programının odağına koyanlardan anti-tekel devrim savunucularına, modern revizyonist akımla flört edenlerden modern revizyonizm ile aralarına sınır çekenlere, dar çevrelere dayanan ve maceracı bir devrim ve mücadele anlayışını esas alanlardan yükseliş dönemlerinde onbinlerce insanı harekete geçirebilenlere kadar, çok geniş bir yelpazede ifadesini bulmaktadır.

Ne var ki, bu grupların bazı çok tipik ortak özellikleri de var. Tümü de '60'ların MDD'ci akımından kök alıyor. 20 yıllık evrime rağmen, esas olarak işçi hareketinin dışında ve demokratik küçük-burjuva hareketin bağrındalar. En önemlisi de, bütün bu gruplar, Türkiye'nin iktisadi ve toplumsal gelişme düzeyine dair değerlendirmeleri birbirlerinden ne kadar farklı olursa olsun, demokrasi ve bağımsızlık ile "demokratik halk iktidarı" ortak stratejik hedefine sahiptirler. Bir çok konuda kendilerini ve birbirlerini aşan, birbirlerinden alabildiğine farklılaşan bu gruplar, bu ortak hedefe, demokrasi ve bağımsızlık hedefine dikkate değer bir tutuculukla bağlı kalıyorlar. Aslında bu bir sınıf konumunun, bir sınıf özleminin, bir siyasal sınıf ufkunun anlatımıdır.

Bu ortak stratejik hedefin, her gruba göre değişen bir dizi gerekçesi var ama, tümünde ortak olan bir gerekçe var ki, bu da aynı ölçüde dikkate değerdir. Bu ortak gerekçe, burjuva-proletarya çelişkisinin, emek-sermaye çelişkisinin henüz yeterince olgunlaşıp tüm topluma damgasını vurmadığı, dolayısıyla da, Türkiye'de proleter nitelikte bir devrimin nesnel olanak ve koşullarının henüz oluşmadığı şeklindedir. Bu gerekçenin kendisi de, bir sınıf konumunun, bir sınıf tutumunun, bir sınıf özlemi ve

dileğinin anlatımıdır.

Bu sınıf, küçük-burjuvazinin ta kendisidir.

TDKP teorisyenlerine verilen cevapta şunlar söylenmişti: "Topluma geriden bakmak, toplumsal gelişme düzeyini ve sınıf ilişkilerini geriden tespit etmek demek, proletaryayı geri görevlere mahkum etmek, dolayısıyla, kaçınılmaz ve nesnel olarak, onu reformist burjuvazinin yedeği ya da küçük-burjuva demokrasinin eklentisi durumuna düşürmek demektir. Önümüzdeki dönemde, ideolojik tartışmaların odağını oluşturacak popülist teori ve tahlillerin ve onun bir parçası olan TDKP teori ve tahlillerinin 'Aşil topuğu' işte asıl buradadır."

Küçük-burjuva demokrasisinin, Türkiye gibi bir ülkede, 20 yıl gibi uzun bir süre boyunca, proletaryayı geri görevlere mahkum eden teori ve tahlilleriyle, devrimci hareket üzerinde tartışmasız bir hakimiyeti nasıl kurabildiği sorusu, doğal olarak akla geliyor.

Marksizmin vurguladığı ve tarihsel tecrübenin hep doğruladığı şudur ki, geri teoriler, genellikle, geri toplumsal koşullarda etkili olmuştur. Fakat bu gerçek, Türkiye için ancak bir ölçüde geçerli olabilir. 1970 sonrası Türkiye, küçük-burjuva teori ve tahlillerin, devrimci toplumsal muhalefet üzerinde bunca uzun bir süre tartışmasız üstünlük kurabilmelerini açıklayacak kadar geri bir ülke değildir. Türkiye'nin nispi geriliği ve, bunun bir ifadesi olarak, tamamlanmamış burjuva devrim görevlerinin varlığı, küçük-burjuvazinin yaygınlığı bunda önemli nesnel etkenler olmuşlardır kuşkusuz. Ama bu teori ve tahlillerin, Marksizm ve proletarya adına, Marksist teoriye ve proletarya davasına içtenlikle bağlanan çok sayıda devrimci üzerinde bunca uzun süre etkili olmasında bir dizi başka etken rol oynamış olmalı. Bunların bir kısmı, daha önce kamuoyuna sunulan ve gazetemizin bu sayısında birinci bölümü yayınlanan "Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış" yazısında genel çizgileriyle ortaya konmuştur. Onları burda tekrarlamaya gerek yok. Şimdilik onlara eklenecek önemli bir şey de yok.

Bu sorunun cevabı, önümüzdeki dönemde yapılacak bilimsel inceleme ve tartışmalarla daha net ve daha kapsamlı verilebilecektir.

*

İçlerinden bazıları, etkisi kısa süreli bazı avantajları kullanarak, "eski kafa" yol almaya çalışsa da, devrimci-demokratik hareket bugün bir yol ayrımına gelmiştir. Genel toplumsal evrim, son 20 yılın devrimci deneyimi ve, işçi hareketinin tartışmaların odağına oturan belirgin gelişimi bu hareketi, küçük-burjuva demokrasisini, bunalıma ve yeni arayışlara itmiştir. 12 Eylül yıkımının ardından başlayan bu arayış süreci, aslında bu çözülme ve yeniden saflaşma sürecidir. Bu sürecin, çeşitlilik gösteren küçük-burjuva demokrasisini hangi muhtemel değişimlere ve evrimlere sokacağı ayrı bir konudur; ve bazı şeyler söylenebilirse de, kesin şeyler söylemek için vakit henüz erkendir. Zira, bazı liberal ve Troçkist eğilimler şimdiden belirginleşip ayrışmış olsa da, yaşanmış süreçlerin değerlendirmesi ve varılan sonuçların teorik düzeyde ifade edilmesi çabası henüz ilk evrelerindedir. Devrimci-demokrasinin örgütsel dağınıklığı ve bir kısım yönetici güçlerinden bilinen nedenlerle yoksunluğu, bu değerlendirme çabasının belli ve kesin sonuçlara varmasını geciktirip güçleştiriyor.

Fakat şimdiden kesin olan şudur ki, bu çözülme ve yeniden saflaşma süreci, küçük-burjuva demokrasisi ile proleter sosyalizminin ayrışmasını, popülist teorilerden Marksizme doğru köklü ve kesin bir kopuşu da içeriyor.

Proletarya hareketinin geleceği açısından olağanüstü bir önem taşıyan bu gelişme daha ilk adımındadır; ve geçmiş devrimci sürecin hazırladığı, potansiyel olarak biriktirdiği tüm maddi-siyasi güçlerini harekete geçirebilmiş değil henüz. Bu ancak zorlu teorik-pratik mücadeleleri kapsayan bir süreç ile başarılabilir. Bu doğrultuda gösterilecek çabanın başarı düzeyi hakkında şimdiden konuşmak anlamsız. İddia ve idealler ile gerçek ideolojik-sınıfsal konum arasındaki uçurum ideolojik mücadele ile sergilenebildiği ve gelişmekte olan militan işçi hareketi içinde maddi-örgütlü güçlü olunabildiği ölçüde, bu kopuş sürecinin, devrimci-demokrasinin değişik gruplarının bünyesinde yankı bulacağı, diri, sağlıklı ve komünist potansiyel taşıyan unsurları kendine çekeceği kesindir.

Devrimci-demokrasiden proleter sosyalizmine kopuş elverişli maddi koşullarda yaşanmaktadır. Bu elverişli koşullar, işçi sınıfı hareketinin belirgin öne çıkışında ve toplum ölçüsünde etki yaratmasında ifadesini bulmaktadır. Buna karşılık, öğrencilerdeki nispi hareketlilik dışında, geçmişte, devrimci-demokrasiye geniş bir maddi yaşam ortamı sağlayan küçük-burjuvazinin değişik katmanlarında eski mücadele isteği ve coşkusu, eski yoğun örgüt arayışı bugün fazlaca yoktur. Bu olgunun kendisi, küçük-burjuva demokrasisini bir dizi sorun ve sıkıntıyla yüzyüze getirecektir.

*

Küçük-burjuva demokrasisinin bundan sonraki evrimi ne olabilir?

Daha önce de belirtildiği gibi, bu konuda kesin şeyler söylemek için vakit henüz erken. Yine de Marksizme, tarihsel tecrübeye dayanılarak ve bugün ortaya çıkan bazı ilk belirtileri veri kabul ederek içlerinden bazı kesimlerin muhtemel evrimi hakkında bazı şeyler söylenebilir.

Her şeyden önce şunu belirtmek gerekir ki, Türkiye kapitalizminin nispi geriliğinde ifadesini bulan toplumsal koşullar, küçük-burjuvazinin sayıca önemli bir tabaka olarak varlığının da ifadesi oluyor. Bu nesnel olgu, küçük-burjuva demokrasisi için hep bir varlık ve yaşam ortamı olacaktır. Burjuva gelişmenin geride bıraktığı görevleri, demokratik ve yurtsever özlemleri kendine program edinerek siyaset sahnesinde yer alacaktır.

Ne var ki, demokrasi ile sosyalizmin ayrışma sürecine girmiş olması, devrimci-demokrasiyi yeni bir dönemin eşiğine getirmiştir. Devrimci-demokrasinin bugüne kadarki varlığı ve mücadelesi, işçi sınıfının kendi bağımsız siyasal sınıf platformuyla siyaset sahnesine çıkamadığı koşullarda yaşandı. Bu önemle vurgulanması gereken bir noktadır. Zira daha önce de belirtildiği gibi, bu durum devrimci-demokrasiye sosyalizmin temsilcisi olarak da hareket etme olanağını vermiştir. Bundan böyle, popülizme karşı Marksist dünya görüşünün savunulması ve işçi hareketinin sosyalist siyasal gelişimi doğrultusunda atılacak her adımın küçük-burjuva demokrasisinde önemli değişimlere yol açacağı kesindir. Bu, bugüne kadar taşıdığı sosyalist görünümün silinmesi ve demokratik özün giderek daha belirgin bir şekilde ortaya çıkması şeklinde bir evrim olacaktır. Bu durum küçük-burjuva drmokrasisinin devrimci siyasal eylemini ortadan kaldırmayacak ama, onu, sosyalist proletarya hareketi karşısında belirli bir tutarsızlığa, gerilemeye ve bazı kesimlerde gericileşmeye itecektir.

Bugün, devrimci komünizmin devrimci demokrasiye karşı ideolojik-politik mücadelesi, onu yok etmeyi değil, gerçek ideolojik-sınıfsal konumunu açıklığa kavuşturmayı, böylece onun, sosyalizm ve işçi sınıfı adına hareket etme, kendini sosyalist proletaryanın teorisi, taktiği ve örgütü olarak sunma olanaklarını daraltmayı ve ortadan kaldırmayı amaçlar. Bunda başarı sağlanabildiği ölçüde devrimci-demokrasi kendi sınıf konumuna ve çizgisine daha açık çekilecek, bu konumda ve çizgide mevcut toplumsal ve siyasal sisteme karşı mücadelesini sürdürdüğü ölçüde, devrimci-komünizm onu destekleyecektir.

Herkes kendi bayrağı altına! devrimci-demokratik harekete evet, sosyalist görünümlü demokratik özlü harekete hayır! Bu slogan, devrimci-komünizmin devrimci-demokrasiye karşı tutumunu ve görevlerini özetliyor. Bu görevin kolay yerine getirilemeyeceği kesin. Gelişen işçi hareketinin şu dönem için yarattığı elverişli koşullara rağmen, modern revizyonist ihanetin dünya komünist ve işçi hareketinde yarattığı büyük tahribat, çağdaş popülist hareketin hala süren ideolojik etkinliği, tarihsel evrimin biriktirdiği çeşitli sorunlara çözüm getirmede dünya komünist hareketinin bilinen yetersizliği, Türkiye sol hareketinin olumsuz ideolojik mirası, küçük-burjuva önyargıların muazzam gücü vb. bir dizi etken, komünistlerin önüne hayli zorlu bir süreç koymaktadır.

*

Küçük-burjuva demokrasisinin, devrim düşmanı modern revizyonist akımla uzlaşma çizgisi izleyen kesiminin bugünkü durumu ve geleceğe doğru muhtemel evrimi ayrı bir konudur.

Burada, '70'lerin ikinci yarısında modern revizyonizm ile arasına belli bir sınır çeken, Maoculuğun eleştirisi ile birlikte Marksizme doğru belirli mesafeler katettikten sonra tıkanan ve, 12 Eylül sonrasında hızlı bir çözülüş ve dağılma yaşayan kesimi üzerine bazı şeyler söylenebilir.

Devrimci-demokrasinin ileriye doğru evriminin en son sınırlarını yaşamış bu kesim, bu özelliği ile Marksist-Leninist gelişmeye de kaynaklık etti. Küçük-burjuva demokrasisinden proleter sosyalizmine doğru kopuş, bu kesimde yaşandı. Fakat ileriye doğru gelişmeyi besleyen bu kesimin geriye kalanı, bugün ideolojik planda geriliyor ve gericileşiyor. Gelişmenin diyalektiği kaçınılmaz mantığını sergiliyor, gelişmeye tepki ve direnç, bu kesimin arta kalanını geriye ve gericileşmeye itiyor.

Toplumun iktisadi, sosyal, siyasal ve entellektüel evrimi, bugün, bu kesimin geri iktisadi teorileri savunmasını olanaksız kılıyor. Bu kesimdeki gruplar artık, "kapitalist Türkiye", "egemen burjuvazi", "sermaye iktidarı", "emek-sermaye temel çelişkisi", "karşı-devrimci orta burjuvazi", "beş milyon işçi" vb. vb. demek durumunda kalıyorlar. Fakat şunu

(Devamı s.10'da)

Nasıl bir işçi hareketi ?

A.AZAD

Üç yıllık bir sessizlik döneminin ardından, '84 yılından itibaren kıpırdamaya başlayan işçi hareketi '87'de atılıma geçiyor. Yürüyüş, protesto gösterileri, mitingler, toplantılar, yemek boykotları, oturma ve iş yavaşlatma gibi eylem türlerindeki artışın yanısıra, son dokuz ayda toplam grevci sayısı 26 bine ulaştı. Ancak bu sayı bugünkü iktisadi-demokratik savaşımın boyutu hakkında tam bir fikir vermez. Yürürlükteki sendikalar ve grev yasalarının niteliği, çok sayıda işkolunu kapsayan grev yasağı, alınıpta uygulanmayan grev kararları, uyuşmazlık zabıtları, sendika patronlarının sermayeyle işbirliği vb. olguların tümü gözönüne alınarak emek-sermaye çatışmasının gerçek boyutu ve derinliği görülebilir.

12 Eylül rejiminin getirdiği yeni olağanüstü engeller olmasaydı, sendika bürokrasisinin sermayeyle işbirliğine rağmen, şüphesiz 12 Eylül döneminin yarattığı birikimin de itilimiyle, iktisadi hareketin boyutu geçmiş yıllarla kıyaslanmayacak bir noktaya ulaşırdı. Sermayenin, generallerin süngüsü ve kırbacı eşliğinde başlattığı haçlı seferi, işçi sınıfını eğitti. Sınıfın alttan alta kaynadığı, geçmiş hiçbir dönemle kıyaslanmayacak oranda örgütlenme ve mücadele isteği gösterdiği günlük basındaki dikkatli gözlemciler tarafından dile getiriliyor. Dünün en durgun görünen kesimlerinde dahi protesto sesleri yükseliyor, mücadele isteği artıyor. 64 yıldan beri ilk kez greve çıkmak isteyen demiryolu işçilerinin grevinin sendika patronları tarafından utanç verici bir şekilde satılmasına karşı işçilerin tepkileri o kadar şiddetli oldu ki, denilebilirki, bugüne kadar sendika bürokrasisine karşı yapılmış en sert tepkiydi bu. Sendika patronlarına, "başınıza kara bulutlar yağdıracağız" dediler. Sendikanın İstanbul Şubesi Başkanı ve Eskişehir şube yöneticileri istifa etti. İşveren ve sendika bürokrasisi buna işten atma ve sürgünle cevap verdi. Sadece bu olay bile, çatışmanın boyutu ve derinliği hakkında kesin bir fikir verebilir.

Öte yandan, biraz dikkatli bir gözlem, sınıf hareketinin gelişmesi ve bağımsız bir hüviyet kazanması bakımından son derece önemli bazı öğelerin önceki dönemlerden çok daha belirgin olduğunun veya olacağının ipuçlarını veriyor.

Sınıfın giderek artan geniş bir kesiminde, tecrübe ve sezgi yoluyla, ayrı bir sınıf olduklarının, yürürlükteki sistemin kendilerine karşıt bir sistem olduğunun bilinci; ileri unsurlarda ise, epeyce olgunlaşmış bir sınıf bilinci; gösteriler, grevler, "İşçilerin Birliği Sermayeyi Yenecek", "İşçiler Birleşin" sloganlarıyla başlıyor, sermayeyi hedefliyor. Sınıfın ileri kesimlerinden siyasi tutuklulara, öğrencilere destek geliyor vb.

Sınıf dayanışması; Netaş greviyle güçlenen bu öğe, deri işçilerinin greviyle daha anlamlı bir hal aldı. İşçilerde aynı ve tek bir ordunun neferleri olduğu fikri, somut olarak güçleniyor.

Sendika bürokrasisine karşı mücadele eğilimi; sendika patronları işçiler tarafından yüksek sesle hain ilan ediliyor, yuhalanıyor, üzerlerine yürünüyor, açıkça tehdit ediliyor vb.

Eğitim düzeyinin ileriliği; bunun için sadece işçilerin ve ileri unsurlarının demeçlerine, konuşmalarına gözatmak yeter. 1982'de yapılan anketler kentlerdeki ücretlilerin sadece %7'sinin okuma yazma bilmediğini ve saflarında lise, endüstri meslek lisesi ve ortaokul mezunlarının oranının oldukça yükseldiğini gösteriyor. Artık eli kalem tutan aydın bir işçi kuşağı yetişiyor.

Bugün Türkiye toplumundaki sınıf çatışmalarının ekseninde proletarya-burjuvazi, emek-sermaye çatışmasının olduğunu, nüfusun diğer sömürülen kitlelerinin sömürenlere karşı mücadelesinin bu eksen etrafında biçimlendiğini ve biçimleneceğini anlamak için fazla zorlanmak gerekmez; sürmekte olan çatışmayı, günlük olayları gözlemek yeter. Sadece bilimsel incelemeler ve teorik akıl yürütmeler değil, pratik eylemin kendisi, programlarını bu çatışma (emek-sermaye) üzerine kurmamış teorileri geçersiz kılıyor. Pratik, gerçek ekonomik ve toplumsal gelişme düzeyine ve sürecine uymayan köhne teori ve programların üzerine yürüyor.

Sınıfın sürekli artan nicel gücü ve pratik eylemi, sosyalizm adına ortaya çıkan her siyasal akımı, şimdi her zamankinden daha fazla, onun hareketiyle ilgilenmeye zorluyor. Doğal olarak çekim merkezi, umut kaynağı oluyor. Bu nesnel durumun zorlamasıdır. Ve "işçi sınıfına" sloganı yine, ama her zamankinden fazla, moda oluyor. Ala, güzel. Bu bir ilerlemedir! Ama hangi program ya da perspektifle? Sorunun canalıcı noktası budur.

Sınıfın diğer sömürülen ve ezilen kitlelerini de etkileyen ve harekete geçiren hareketi 1960'lardan beri sahnededir. Ancak bu hareket bugüne kadar bağımsız bir kimlik kazanamadı; sosyalist bir işçi hareketine, sermaye düzenini ve iktidarını yıkma, sosyalizmi kurma hedefine yönelmiş örgütlü bir siyasal harekete dönüştürülemedi.

Sosyalizm adına hareket edenler tarafından, ona, taşınabildiği kadar bulanık sosyalizm fikirleriyle karışık burjuva demokratik ya da devrimci demokratik fikirler taşındı. TİP, sınıfa bir tür burjuva sosyalizmi -parlamenter sosyalizm ile birlikte reformcu, burjuva-demokratik önyargılar taşıdı. MDD'den kök alan onlarca gruptan oluşan popülist hareket, sınıfa, radikal veya (daha az olmak üzere) reformcu tonda, küçük-burjuva sosyalizmini, yurtsever, demokratik fikirleri taşıdı. MDD kanadının diğer bir unsuru TKP ise, her zaman olduğu gibi, işçi hareketini burjuvazinin bir fraksiyonunun, '80 öncesi reformcu fraksiyonunun yedeği haline getirmenin partisi rolünü oynadı. (Şimdilerde TİP, bu partiye iltihak etmek üzere.)

Her kim, bugünkü Türkiye'de, kapitalist bir ülkede, sermaye düzeninin ve sermaye sınıfının açık ve çıplak egemenliğinin hüküm sürdüğü, ücretli emeğin yaygın ve geniş çapta sömürüsünün iktisadi hayata damgasını vuran başlıca olgu olduğu, temel çelişmenin emek-sermaye çelişmesi, sınıf çatışmalarının ekseninin proletarya-burjuvazi çatışması olduğu bir toplumda, tarihsel olarak çözümlenmemiş bazı burjuva devrim görevlerini kendine program edinen demokratik devrim ufkuyla, sosyalist ve anti-kapitalist perspektife bağlanmamış demokratlıkla sınırlı bir anti-faşizm, yurtseverlikle sınırlı bir anti-emperyalizmle işçi sınıfına giderse, o sadece sınıfa, küçük-burjuva demokratik öğeleri taşıyor, son tahlilde, işçi hareketini burjuvazinin etkisi altına (alanına) çekiyor demektir. Proleter devrim -bizde demokratik istemlerin kesin, tutarlı ve sosyalistçe çözümü gelip buna dayanmıştır.

Komünistler, işçi hareketini demokratik istemler uğruna tutarlı savaşıma sürmekten bir an geri durmayacaklardır. Ama bu, sermaye iktidarının devrilmesini kolaylaştırmak, bu temel amaç için savaşım olanaklarını artırmak ve bütün demokratik öğeleri ve özlemleri bu savaşım uğruna seferber etmek içindir.

Sosyalist işçi hareketi yaratmaktan sözediyoruz. Mademki, sosyalist işçi hareketi, bilimsel sosyalizmle işçi hareketinin, aynı anlama gelmek üzere onun ileri unsurlarının, birliği demektir; mademki, bizde hala bilimsel sosyalizmle işçi hareketi ayrı ayrı yürümektedir, o halde, komünistler bütün enerjilerini böyle bir hareketin yaratılmasına, bu biricik ve acil göreve, hasretmelidirler.

Şimdi, komünistlerin pratik faaliyeti, bu harekete katılmak, ona yardım etmek, bütün sömürülen ve ezilen kitlelerin öncüsü olmasını sağlayacak siyasal bilinci vermek; genel olarak bilimsel sosyalizmin fikirlerini ve olabildiği kadarıyla kendi teorik faaliyetlerinin (tartışmasız en zayıf yanları budur) ürünlerini propaganda yoluyla öncelikle hareketin ileri unsurlarına taşımaktır.

Asli amaç, sınıfın iktisadi savaşımını (ki bu, Türkiye'nin bugünkü koşullarında, sık sık hükümet ve devletle çatışmaya dönüşerek kolayca siyasi hüviyet kazanıyor) sermaye düzenini yıkma, mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilip tüm sömürülen ve ezilen kitlelerin ekonomik-siyasi köleliğine son verilmesini sağlayacak olan sosyalizmi kurma hedefine yönelmiş bilinçli ve örgütlü sınıf savaşımına dönüştürmektir. Bu da, sosyalist propaganda, sosyalist basının işçilere ulaştırılması demektir. Sosyalist işçi çevreleri, bizim koşullarımızda illegal işçi çekirdekleri, bu illegal çekirdekler etrafında legal mevziler ve kürsüler demektir. Nihayet bu, illegal çekirdekleri sayısız legal, yarı-legal kollarıyla, işçi hareketinin en ileri unsurlarını bağrında toplayan militan bir işçi partisi demektir.

Her kim, Türkiye koşullarında, üstelik sadece tarihsel tecrübe değil, yakın zamanın tecrübesi de ortadayken, işçilere legal bir parti öneriyorsa, o tercihini kesinlikle düzen içi bir alternatiften, son tahlilde burjuvaziden yana koyuyor demektir. Bu, açıkça düzen dışı bir hareketten, devrimden vazgeçmek, işçileri aldatmaktır. Onları, kapitalist rejime karşı, onun alacağı siyasal biçimlerden bağımsız olarak, her şart altında savaşma yeteneğine sahip devrimci bir partiden yoksun bırakmak, burjuvazinin anlayışına ve insafına terketmekle eş anlamlıdır.

Her şeye adeta yeniden başlıyoruz. İşin başında sayılırız. Hedef, büyük merkezlerdeki modern sanayi proletaryası, onun da öncelikle büyük fabrika ve işyerlerinde toplanmış kesimidir. Bütün dikkat ve enerjimizi bu alana vereceğiz. Biz sosyalistiz ve proleter devrim için savaşıyoruz. Bu da, her şeyden önce, modern sanayi proletaryası demektir. Bu kesimi kazanmadan, zaten yetersiz ve az sayıdaki güçlerimizi başka alanlara dağıtmak, amaçlarımıza ters düşer; ve daha baştan hareketin yönünden sapması, her şeyin yitirilmesi demek olur. Proleter devrimin geleceği fabrikaların fethedilmesinden geçiyor.

Lenin'den

Sosyalist faaliyetin kapsamı

...Rus Sosyal-Demokratlarının sosyalist faaliyetleri bilimsel sosyalizmin öğretilerini propaganda yoluyla yaymaktan, işçiler arasında bugünkü toplumsal ve ekonomik sistemin tutarlı bir açıklamasını, bunun temelini ve gelişmesini, Rus toplumundaki çeşitli sınıflar, bu sınıflar arasındaki karşılıklı ilişkiler, bu sınıflar arasındaki mücadele, işçi sınıfının bu mücadeledeki rolü, işçi sınıfının yükselen ve çöken sınıflara karşı tutumu, kapitalizmin geçmişine ve geleceğine karşı tutumu, Uluslararası Sosyal-Demokrasinin ve Rus işçi sınıfının tarihsel görevi hakkında bir anlayışı yaymaktan ibarettir. Propagandaya kopmaz bağlarla bağlı olan şey işçiler arasındaki ajitasyondur, doğal olarak Rusya'nın bugünkü politik koşullarında ve işçi kitlelerinin bugünkü gelişme düzeylerinde ajitasyon öne çıkmaktadır. İşçiler arasındaki ajitasyon Sosyal-Demokratların işçi sınıfının mücadelesinin bütün kendiliğinden görünümleri, işçiler ve kapitalistler arasında çalışma günleri, ücretler, çalışma koşulları vs., vs. üzerine çıkan bütün çatışmalar içerisinde yer almak demektir. Bizim görevimiz faaliyetlerimizi işçi sınıfı yaşamının gündelik pratik sorunlarıyla bağdaştırmak, işçilerin bu sorunları anlamalarına yardımcı olmak, işçilerin dikkatlerini en önemli yolsuzluklar üzerine çekmek, onların işverenlere karşı teleplerini daha pratik olarak formüle etmelerine yardımcı olmak, işçiler arasında dayanışma bilincini, ortak çıkarların ve bütün Rus işçilerinin uluslararası proletarya ordusunun parçası olarak birleşmiş bir işçi sınıfının ortak davası bilincine sahip olmalarını geliştirmektir. İşçiler arasında inceleme grupları örgütlemek, bunlarla Sosyal-Demokratların merkez grubu arasında düzenli ve gizli bağlantılar kurmak, işçi sınıfı edebiyatını yayınlamak ve dağıtmak, işçi sınıfı hareketinin bütün merkezlerinden haberleşme sağlamayı örgütlemek, ajitasyon broşürlerini ve bildirgeleri yayınlamak ve bunları dağıtmak ve tecrübeli ajitatörlerden bir kurul oluşturmak -işte kaba hatlarıyla Rus Sosyal-Demokrasisinin sosyalist faaliyetlerinin görünümleri bunlardır.

Bizim çalışmamız birincil olarak ve esas itibariyle fabrika ve kent işçilerine yöneliktir. Rus Sosyal-Demokrasisi güçlerini dağıtmamalıdır; faaliyetlerini sosyal-demokratik fikirleri kabule en hazır entellektüel ve politik bakımdan en gelişmiş, sayıları ve ülkenin geniş siyasal merkezlerindeki yoğunlaşmış olmalarından dolayı en önemli durumda olan sanayi proletaryası üzerinde yoğunlaştırmalıdır. Bunun için fabrika kent işçileri arasında kalıcı bir devrimci örgütün yaratılması, Sosyal-Demokrasinin karşısındaki birinci ve en acil görevdir, şu içinde bulunduğumuz durumda bu görevden saptırılmamıza kayıtsız kalmak büyük bir akılsızlık olur. Fakat güçlerimizi fabrika işçileri üzerinde yoğunlaştırmanın gerekliliğini tespit ederken ve güçlerimizin dağıtılmasına karşı koyarken, Rus Sosyal-Demokratlarının, Rus proletaryasının ve işçi sınıfının öteki katmanlarını görmezlikten gelmesini zerre kadar olsun kastetmek istemiyoruz; kesinlikle hayır. Rus fabrika işçilerinin içinde yaşadıkları şartların kendisi, onları çoğu zaman zanaatkarlarla fabrika dışına dağılmış olan kasaba ve köylerdeki yaşam koşulları korkunç kötü olan sanayi proletaryasıyla en yakın ilişkiler içerisine girmeye zorlar. Rus fabrika işçisi aynı zamanda kırsal nüfus ile de dolaysız temas içerisine girer (çoğu zaman fabrika işçisinin ailesi kırda yaşamaktadır) ve dolayısıyla fabrika işçisi kır proletaryasıyla milyonlarca sürekli tarım işçisi ve gündelikçiyle ve aynı zamanda bir yandan acınası durumdaki toprak parçalarına sımsıkı sarılırken öte yandan da borçlarını ödemek için çalışmak zorunda olan ve her türden "raslantısal işte" çalışan yani kendileri de ücretli işçi olan iflas etmiş köylülerle yakından temasa gelmeksizin edemez. Rus Sosyal-Demokratları güçlerini zanaatkarlar ve kır emekçileri arasına göndermeyi uygun bulmamaktadırlar ama zerre kadar olsun onları görmezlikten gelme niyetinde de değillerdir; onlar ileri işçileri aynı zamanda zanaatkarları ve kır emekçilerini etkileyen sorunlar üzerinde de aydınlatacaklardır, öyle ki bu işçiler proletaryanın daha geri katmanlarıyla temasa

geldiklerinde onları sınıf mücadelesi, sosyalizm, genel olarak Rus demokrasisi ve özel olarak Rus proletaryasının siyasi görevlerinin fikirleriyle donatabilsinler. Fabrika kent işçileri arasında yapılacak daha bu kadar iş varken zanaatkarlara ve kır emekçilerine ajitatörler göndermek pratik bir şey değildir ama sosyalist işçinin bu kişilerle ister istemez temasa geldiği sayısız durum vardır ve sosyalist işçinin bu fırsatlardan yararlanabilmesi ve Sosyal-Demokrasinin Rusya'daki genel görevlerini anlayabilmesi gereklidir. Demek ki Rus Sosyal-Demokratlarını dar görüşlü olmakla, fabrika işçileri uğruna diğer emekçi kitlesini görmezlikten gelmeye çabalamakla suçlayanlar derin bir hata içindedirler. Tam tersine proletaryanın ileri kesimleri arasındaki ajitasyon (hareket genişledikçe) bütün Rusya proletaryasını uyandırmanın en emin ve biricik yoludur. Sosyalizm ve sınıf mücadelesi düşüncesinin kent işçileri arasında yayılması kaçınılmaz olarak bu fikirlerin daha küçük ve daha dağınık kanallara akmasına neden olacaktır. Bu, fikirlerin daha iyi hazırlanmış unsurlar arasında daha derin kökler salmasına ve Rus işçi sınıfı hareketinin ve Rus devriminin öncüsü içinde boylu boyunca yayılmasını gerektirir. Rus Sosyal-Demokrasisi bütün güçlerini fabrika işçileri arasında faaliyet üzerine toplarken, pratikte sosyalist faaliyetlerini proletaryanın sınıf mücadelesi üstünde temellendiren Rus ihtilalcilerini de desteklemeye hazırdır: Fakat Rus Sosyal-Demokrasisi öteki devrimci gruplarla yapılacak olan hiçbir pratik ittifakın, teori, program ve temel slogan sorunları üzerinde uzlaşmalara yol açmayacağı ve açmaması gerektiği noktasını hiç de gizlemez. Bugün devrimci hareketin sancağı olarak hizmet edebilecek tek ihtilalci teorinin bilimsel sosyalizm ve sınıf mücadelesi öğretisi olduğuna inanmış olan Rus Sosyal-Demokratları, bu öğretinin yayılması için her çabayı gösterecekler onu yanlış yorumlamalara karşı korumak ve daha henüz genç olan Rusya'daki işçi sınıfı hareketi üzerine bulanık öğretilerin empoze edilmesi için yapılan her girişimle savaşmak için ellerinden geleni ardlarına koymayacaklardır.

(Yukarıdaki parça Lenin'in "Rus Sosyal-Demokratlarının Görevleri" adlı yazısından alınmıştır-1897. Başlık tarafımızdan konulmuştur.)

HERKES KENDİ BAYRAĞI ALTINA!

(Baştarafı s.6'da)

unutuyorlar ki, bugün terketmek zorunda kaldıkları bütün geri iktisadi teoriler, bugün hala ve üstelik daha katı ve tutucu bir şekilde savundukları küçük-burjuva devrim teorilerine maddi dayanak olmuştu. Yeni iktisadi yapı ve sınıf tahlillerini eski devrim teorileri ile birlikte savunmak, yalnızca yeni bir teorik eklektizmi ifade eder. Çok daha önemlisi de, ideolojik-politik planda küçük-burjuva sınıf çıkarlarının açık savunucusu durumuna düşmeye yol açar.

Nitekim bu gruplardan birinin, şu dönemki teorik çabasını Türkiye küçük-burjuvazisinin önemini açıklamaya hasretmesi, devrim stratejisine, "devrim tipi ve iktidar sorunu"na ilişkin tezlerini küçük-burjuvazinin durumuna ve sınıf beklentilerine dayandırması tipiktir. Bu şekilde oluşturulmuş tezlere, işçi sınıfının kendi bağımsız siyasal sınıf kimliğinden yoksun olduğu, siyaset sahnesinde burjuva reformizminin yedeği ya da küçük-burjuva demokrasisinin eklentisi olarak rol oynadığı dönemlerdeki bilincini, davranışlarını ve taleplerini ek kanıt olarak göstermeye çalışması, gerçekte, bu grubun teorik sığlığına ve şaşkınlığına olduğu kadar, işçi sınıfına küçük-burjuva yaklaşımına kanıttır. Bu grubun bugün yaşamakta olduğu ideolojik evrim iç gelişmelerle kesintiye uğramazsa eğer, karşımıza, küçük-burjuva sınıf çıkarlarını kendine devrim programı edinmiş ve bu ideolojik konuma oturmuş bir grup çıkacaktır. Teori ve politika sorunlarında sosyalist iyiniyetin tek başına birşey ifade etmediği, kişiyi ve grupları demokrat konumuna düşmekten alıkoyamadığı bilinen bir şeydir.

Bugün bu kesimdeki gruplarda, işçi sınıfı vurgusu ve işçi sınıfına yönelme eğilimi var. Fakat geri iktisadi tahlillerin utangaç terki dışında, eski ideolojik-siyasi çizginin korunuyor ve eski küçük-burjuva devrim teorisinin daha sistemli savunuluyor olması, işçi sınıfı vurgusunu anlamsız, sınıfa bu tür bir yönelimi ise zararlı kılmaktadır. Bu grublar işçi sınıfına yönelimlerinde belirli adımlar atsalar bile, ki bu alanda pek şanslı görünmüyorlar, bu yalnızca işçi sınıfına demokratik bir etkiyi taşımak anlamına gelecektir. İşçi sınıfı hareketinin sosyalist siyasal gelişimi ve örgütlenmesi sürecinde, bu tür küçük-burjuva etkilere karşı mücadele, devrimci komünizmin bugünkü önemli görevleri arasındadır.

Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış-1

Türkiye Devrimci Komünist Partisi ve Türkiye Komünist İşçi Hareketi'ne mensup bir grup yönetici kadronun ortak çalışması sonucu kaleme alınmış ve Mayıs 1987'de devrimci kamuoyuna sunulmuş "Yakın Geçmişe Genel Bir Bakış" ve "Platform Taslağı" başlıklı metinleri bu sayıdan itibaren bölümler halinde yayınlıyoruz. Zira bu metinler, gazetemizin temel, yol gösterici çizgisini ifade ediyorlar.

Devrimci popülizmden kopuşun ilk ideolojik ürünleri olan bu metinler, haliyle bir "ilk" oluşun yetersizliklerini ve kusurlarını da taşıyacaklardır. Bilimsel teorik çalışma ilerlediği, geçmiş değişik yönleriyle daha kapsamlı irdelendiği, modern revizyonizme ve popülizme karşı mücadele derinleştiği ölçüde, bu yetersizlikler ve kusurlar görülebilecek ve giderilebilecektir.

Türkiye devrimci hareketi ağır bir yıkım ve tasfiyenin ertesini yaşıyor. Ayakları üzerine doğrulmak ve ileriye doğru yürüyüşünü yeniden başlatmak çabasında. Düzenin köklü sorunlar karşısındaki çözümsüzlüğü, yığınlardaki yaygın hoşnutsuzluk, ve özellikle de, Türkiye işçi sınıfının yaygınlaşma ve derinleşme eğilimi taşıyan devrimci kıpırdanışları, devrimci hareket için güç ve moral kaynağı olmaktadır.

Ne var ki, orta yerde kolay yaşanmış bir yenilgi ve yıkım vardır. Nesnel koşulların elverişliliği ne olursa olsun, devrimci hareket, yaşanmış sürecin, her açıdan köklü bir değerlendirmesini yapmadan bugününü doğru kavrayamaz ve yarınını doğru saptayamaz. İleriye doğru, devrim ve sosyalizme doğru büyük yürüyüşünü doğur bir çizgide, başarıyla sürdüremez.

Geçmişin değerlendirilmesi köklü ve kapsamlı olmak durumundadır. Yaşanılan yıkımın kapsamı, yapılan yanlışların niteliği ve boyutları bunu zorunlu kılmaktadır. İşçi sınıfından hep söz edip de işçi sınıfının hep dışında kalma, sosyalizmi şaşmaz hedef saptayıp da emekçi yığınların sosyalist bilincini geliştirmek için en az çaba sarfetme bahtsızlığına uğramış nadir bir ülkeyiz biz. Bu, niyetlerden öteye bir sonuçtur. Niyetler hep olumlu ve soylucaydı. Yürekler hep işçi sınıfı ve sosyalizm davası için çarpıyordu. Fakat sınıfsal-siyasal pratik, yani sonuçlar, işçi sınıfı ve sosyalizm davasından çok uzak kaldı. Bu gerçek bugün apaçık ortadadır. Ve bunun niyetlerden öte tarihsel, sınıfsal ve ideolojik nedenleri olmak durumundadır.

Güncel sorun, bu nedenlerin irdelenip kavranmasıdır. Güncel sorun, geçmişin köklü ve kapsamlı bir değerlendirilmesini yapmaktır. Bu yaşam ve ilerleme koşuludur. Bunu yapmadan ilerlemek, devrim ve sosyalizm davasını Türkiye topraklarında zafere ulaştırmak imkansızdır. Bu görev Türkiyeli komünistlerin omuzlarındadır. Geçmişin köklü, kapsamlı ve ilerletici bir muhasebesini ancak onlar yapabilirler. Somut olarak da görülen o ki, bunu yapma gücü, potansiyeli ve bilinci, yanlızca onlarda vardır. Devrimci hareketin devrimci-demokrat kesimi bu bilinç ve güçten çok uzaktır. Yeniden yola çıkma devrimci çabasında olanları, yalnızca "kaldıkları yerden", dolayısıyla gerçekte geri bir noktadan yola çıkıyorlar. Böylesine bir yola çıkışın geleceğinde, yeni yıkımlar ve yenilgiler kaçınılmazdır.

Şunu hemen belirtmek gerekir ki, geçmişin kapsamlı bir değerlendirilmesi, özellikle de geçmişle köklü bir ideolojik hesaplaşma, hayli ağır bir görevdir; ortak katkıyla gelişmek ve bir süreç olarak yaşanmak durumundadır. Bizim burada yapmaya çalıştığımız, genel çizgilerini çizmekle sınırlı, bir ilk adımdır yalnızca.

*

Geçmişin muhasebesine nereden başlanmalıdır? Hangi tarihsel dönemi kapsamalıdır bu değerlendirme? Buna en yalın cevap, son 30 yıllık dönem şeklinde olabilir. Zira, bugünün Türkiyesinde, varolan ya da varolamaya çalışan, ve "sol" adına hareket ettiklerini iddia eden tüm siyasal akım, parti ve gruplar, doğrudan ya da dolaylı olarak 1960 sonrasının politik oluşumlarının bugüne

uzantılarıdır. Burjuva reformistlerden liberal solculara, devrimci-demokratlardan komünistlere kadar, bu böyledir. Ve şüphesiz 1960 sonrasının bu politik oluşumları, dolaysız olarak, aynı dönemin sınıflar mücadelesinin ve devrimci sınıf hareketlerinin ürünleridir.

1960 sonrası, sınıf mücadelesinde ve devrimci sınıf hareketlerinde yeni ve ileri bir düzeyin yaşandığı bir dönemdir. Gerek devrimci kitle hareketlerinin gücü ve yaygınlığı, gerekse devrim ve sosyalizm özlemi ile devrimci fikirlerin kitleler içindeki etkinliği açısından, bu dönem, kendisinden önceki hiçbir dönemle kıyaslanamayacak nicelik ve niteliktedir. Denilebilir ki, Türkiye devrimci hareketinde gerçek bir patlamanın ifadesidir bu dönem. Bu gelişme ne tesadüfidir, ne salt uluslararası etkilerin ürünüdür, ve ne de "1961 Anayasasının kısmi özgürlük ortamı"nın sonucudur.

1960 sonrasının sosyo-politik gelişmeleri, ancak 1960 öncesinde başlayan ve 1960 sonrasında ek bir ivme kazanarak süren, sosyo-ekonomik gelişmeler temeli üzerinde kavranabilir. Yani, Türkiye'de hızlanan kapitalist gelişme ve bunun sosyal sonuçları temeli üzerinde.

*

Türkiye'de kapitalist gelişme, İkinci Dünya Savaşı sonrasında, özellikle 1950 yıllarından itibaren yeni bir evreye girdi. Dünya ölçüsündeki eğilimin bir parçası olarak, Türkiye'ye de, Amerikan kökenli emperyalist sermaye ihracı arttı, ve bunun da sağladığı itilimle kapitalist gelişme büyük bir hız kazandı. Bu dönemin başlangıcında, sermaye ihracı daha çok devlet borçları ve uluslararası banka kredileri şeklindeydi. Bu borçlar ve krediler emperyalist tekellerin güdümündeki bir kapitalist gelişme için gerekli alt yapının geliştirilmesinde ve tarımın önemli ölçüde makinalaştırılmasında kullanıldı. Karayolları, köprü, liman, enerji, haberleşme vbg. alt yapı alanlarında büyük adımlar atıldı. Buna paralel olarak, özellikle de 1950'lerin ikinci yarısından itibaren, işbirlikçi burjuvazinin emperyalist tekellerle ortaklığı temelinde ya da doğrudan bu tekeller eliyle daha çok montajcı nitelikte imalat sanayine dönük yatırımlar yapıldı.

1960 yıllarında ek bir ivme kazanan bu gelişme, doğası gereği modern kapitalist sınıf ilişkilerini, toplum ölçüsünde geliştirip yaygınlaştırdı.

Ülkenin emperyalizme bağımlılığı pekişti. Emperyalist sömürü ve yağma büyük boyutlara ulaştı. Bu sömürü ve yağmaya ortaklık temelinde, işbirlikçi tekelci sermaye büyük bir iktisadi ve siyasi güç kazandı. Büyük toprak sahipleriyle paylaştığı iktidarın tartışmasız yönetici gücü haline geldi.

Kapitalist gelişmenin genel etkisi, iç pazarın genişlemesi ve tarımda makinalaşmanın artmasıyla köylülüğün farklılaşması ve proleterleşmesi süreci hızlandı. Köyden şehire, şehirlerde büyük bir yığılma yaratan ve dışa bağımlı sanayileşmenin ihtiyacı ucuz işgücünü fazlasıyla karşılayan, büyük göç dalgaları yaşandı. Şehir nüfusu hızla arttı ve düzen için ciddi sosyal sorunlar yarattı.

Kapitalist gelişmenin etkisiyle, şehirlerde zanaatçıların yıkımı, kırda köylülüğün artan farklılaşması ve proleterleşmesi Türkiye işçi sınıfının saflarını hızla kalabalıklaştırdı. Sanayileşmenin doğrudan bir sonucu olarak, modern sanayi proletaryası nicel ve nitel açıdan hızlı bir gelişme gösterdi.

*

1960'larda yaşanan sosyal kaynaşma ve devrimci sınıf hareketleri, '50'li yıllarda yaşanan ve '60'lı yıllarda güçlenerek süren hızlı kapitalist gelişmenin dolaysız sonuçlarıdır. Kapitalist sömürünün yaygınlaşıp yoğunlaşması sınıf çelişkilerinin belirginleşip keskinleşmesi, bunların bir ifadesi olarak emekçi sınıf ve tabakalar arasında artan hoşnutsuzluk, işçi ve emekçi yığınları kendiliğinde mücadelelere itti. Yoğun kapitalist gelişme ve sömürüye, yığınların demokratik-siyasi özlem ve istemleri, ekonomik talepleri eşlik etti. İşçi sınıfı, topraksız ve küçük üretici köylülük, şehir küçük-burjuvazisinin değişik katmanları, öğrenci gençlik çeşitli iktisadi ve demokratik-siyasi taleplerle hareketlendiler. Grevler, gösteriler, fabrika işgalleri, toprak işgalleri, boykotlar vb. biçimlerde yoğun ve yaygın kitlesel mücadelelere sahne oldu Türkiye toplumu.

Artan kapitalist gelişmenin dolaysız sonucu olarak yoğunlaşan siyasi baskılar, "Kahrolsun İktidar" sloganıyla yığınlarda özgürlük istemini güçlendirirken; yoğunlaşan sömürüye tepkiler, kendini "Kahrolsun Sömürücüler" şeklinde anti-kapitalist sloganlarda ifade etti. Türkiye tarihinde sosyalizm istemi ve özleminin kitleselleştiği dönemin başlangıcı oldu bu yıllar. Emperyalizmin artan hakimiyeti, emperyalist sömürü ve yağmanın belirginleşmesi, yığınların anti-emperyalist bilincini uyandırdı ve bu aynı dönemde "Kahrolsun Emperyalizm", "Bağımsız Türkiye" sloganlarının kitleselleşmesi ile kendini ortaya koydu. Kapitalist gelişmenin bir başka sonucu, Kürt aydınlarında ulusal bilincin kökleşmesi ve demokratik Kürt ulusal hareketinin gelişmesi idi.

*

'60'lı yılların başları, kapitalist gelişmeyle safları güçlenmiş, maruz kaldığı baskı ve sömürüye karşı hoşnutsuzluğu büyümüş olan işçi sınıfının mücadele sahnesine belirgin çıkışının yaşandığı dönemdir.

İkinci Dünya Savaşı öncesi ve sonrası dönem, işçi sınıfı üzerindeki sömürünün sürekli yoğunlaştığı bir dönemdi. Buna karşılık işçi sınıfı, en ilkel demokratik haklar olan özgür sendika, grev ve toplu sözleşme vb. haklardan bile yoksundu. Yalnızca çok sınırlı ve grevsiz sendika hakkına sahipti. Artan sömürüye, 1950'lerin ikinci yarısında, işçi sınıfı, artan sendikalaşma hareketi ve grev hakkı talebiyle tepki gösterdi. Bayar-Menderes iktidarının devrilmesinin ardından, işçi sınıfının özgür sendika, grev ve toplu sözleşme hakkı, iş ve iş güvenliği, daha fazla ücret vb. iktisadi ve demokratik-siyasi talepleri yoğunlaştı ve bu temelde sınıfın kendiliğinden mücadelesi güç kazandı. İşçi sınıfı hoşnutsuzluğunu ve istemlerini çeşitli biçimlerde ortaya koydu. Henüz grev hakkı yasallaşmadan, çok sayıda fiili grev yaşandı. Bunlardan bazıları, örneğin KAVEL, toplum ölçüsünde yankı uyandıran politik nitelikler kazandı. 150 bin işçinin katıldığı Saraçhane Mitinginde, işçiler grev hakkı için genel grev tehdidinde bulundu. Militan işçi hareketinin ilk kıvılcımları olan bütün bu mücadeleler karşısında, sermaye çeşitli kısıtlamalarla da olsa, grev ve toplu sözleşme hakkını tanımak zorunda kaldı. Esasen iktisadi ve çalışma koşullarına ilişkin taleplerin itilimiyle de olsa, ilk anti-Amerikan siyasi çıkışlar da işçi sınıfından geldi.

Sonraki yıllarda işçi mücadeleleri yaygınlaştı. Büyük kentlerden taşraya yayıldı. İşçiler yasal mücadele ve eylemlerin yanısıra, keskinleşen çatışma koşullarında, çeşitli yasadışı eylemler, fabrika işgalleri vb. yaptılar. Polis ve askeri kuvvetlerle karşı karşıya kaldılar. Ve 1965 Martında, Zonguldak'ta, binlerce kömür işçisinin iki şehit ve onlarca yaralı verdiği direnişte olduğu gibi, onları, "Kahrolsun İktidar" militan sloganıyla karşıladılar.

İşçi sınıfının gelişen mücadelesi, Amerikan tipi sarı sendikacılığa karşı tepki ve muhalefeti de güçlendirdi. 1967 Şubatında kurulan ve hızla güçlenen DİSK, böyle bir gelişmenin ürünü oldu.

1960'ların başından itibaren iktisadi ve demokratik-siyasi taleplerle başlayıp, sürekli gelişip yaygınlaşan işçi hareketi, '60'lı yılların sonunda, doğrudan hükümeti ve parlamentoyu hedef alan büyük 15-16 Haziran Direnişiyle doruğuna ulaştı.

Türkiye işçi sınıfı, 1960 sonrasında sosyal hareketliliği içinde, iktisadi ve demokratik-siyasi talepleriyle ve çeşitli militan eylemleriyle mücadele sahnesine ilk çıkan devrimci sınıf oldu. Hızlı bir kapitalist gelişmenin yaşandığı Türkiye toplumunun öncü devrimci sınıfı olduğunu, kendiliğinden çıkışlarıyla ortaya koydu.

Ne var ki, işçi sınıfının gelişip yaygınlaşan eylemi, bir çok defa politik görünüm ve biçimler kazanıp, sosyalizm özlemi sınıfın ileri kesimlerinde yaygınlaşsa da, kendiliğinden sınıf hareketi olma niteliğini aşamadı. Zira işçi sınıfı, kendiliğinden harekete bilinçli bir ifade kazandırarak onu siyasal sınıf hareketi düzeyine çıkartacak ve siyasal iktidar hedefine yöneltecek öncü devrimci partisine kavuşamadı. Bu temel eksikliğin doğrudan bir sonucu olarak, aynı yıllarda doğup sınırlı bir gelişim yaşayan demokratik köylü hareketini ve güçlü boyutlar kazanan küçük burjuvazinin demokratik anti-emperyalist hareketini -belirli ölçülerde etkilese de- kendi önderliği altında birleştirip, kendi devrimci siyasal iktidar mücadelesinin dayanakları haline getiremedi. Dolayısıyla da, bağımsız politik sınıf kimliği kazanamayan işçi sınıfı, değişik kesimleriyle, çeşitli burjuva, reformist ve kısmen revizyonist siyasal güçlerin dayanağı ve eklentisi olarak kaldı.

Kapitalist gelişme ve bunun kırsal kesimdeki sonuçları, köylülüğü de hareketlendirdi. 1960'ların ortalarından itibaren, ülkenin değişik yerlerinde toprak talebi yükseldi. Yer yer köylüler toprakları işgal ettiler. Demokratik köylü hareketi, toprak talep eden yoksul köylülükle sınırlı kalmadı. Uluslararası ve yerli tekellerin artan sömürüsü, bir çok yörede, küçük üreticileri baskı ve sömürüye karşı kitlesel eylemlere itti.

1960'lı yılların toplumsal hareketliliği içinde, özellikle 1965'ten itibaren olmak üzere, şehir küçük-burjuvazisi ve bu arada gençlik, etkili bir politik güç olarak sahneye çıktı. Emperyalizme bağımlı kapitalist gelişme, artan kapitalist baskı ve sömürü, geniş küçük-burjuva yığınlarda öfkeye ve protestolara yol açtı. Anti-emperyalist kitle gösterileri ve "Bağımsız ve Demokratik Türkiye" sloganı, en geniş katılımı ve militan desteği şehir küçük-burjuvazisinden, özellikle de öğrenci gençlikten ve aydınlardan gördü. Küçük-burjuvazinin anti-emperyalist demokratik hareketi, işçi sınıfının politik iktidar mücadelesi için önemli bir yedek olabilirdi. Fakat işçi sınıfının politik bağımsızlıktan ve devrimci sınıf partisinden yoksun olduğu koşullarda, küçük-burjuvazinin anti-emperyalist demokratik

hareketi, işçi sınıfı ve sosyalizm adına hareket eden, gerçekte ise, sınıf ve sosyalizm perspektifinden çok uzak, küçük-burjuva radikal ve küçük-burjuva reformist siyasal akımların toplumsal dayanağı oldu. Son tahlilde reformist hareketin siyasal yörüngesinde kaldı.

Aynı yıllar, Kürt aydınlarının önderliğinde, Kürt küçük-burjuvazisinin ve kısmen köylülüğünün desteklediği demokratik Kürt ulusal hareketinin de geliştiği bir dönem oldu.

*

Türkiye'de sol hareket, 1960 sonrasında çok hızlı bir gelişme yaşadı. Oysa 1951 TKP tevkifatından sonra, 1961 Şubatında TİP'in kuruluşuna kadar, açık ya da gizli sözü edilebilir sol bir parti veya grup ortaya çıkmamıştı.

1960'lar Türkiyesinde sol hareketin hızlı gelişimi, devrimci fikirlerin, devrim ve sosyalizm adına çeşitli siyasal akımların oluşumu vb. bütün bu politik ideolojik oluşum ve gelişmeler, ancak daha önce sözü edilen sınıf mücadeleleri ve devrimci sınıf kaynaşmaları zemini üzerinde kavranabilir. Ne var ki, 1960 sonrasının sol ideolojik-politik oluşumlarını kavrayabilmek için bu kadarı yeterli değildir. O dönemin Türkiyesinin politik ortamına ve genel ideolojik koşullara da değinmek gerekiyor. O dönem Türkiye'nin politik ortamının en önemli yönü, sınıf kanaşmalarının doğrudan baskısıyla ortaya çıkmış kısmi demokratik hak ve özgürlüklerdir. Bu, geleneğinde köklü bir icazet anlayışı olan Türkiye sol hareketinin yeni oluşumları için uygun bir politik ortam oluşturuyordu.

İdeolojik koşullara gelince, sorunun bu yanı özel bir önem taşıyor. Zira, 1960'ların sol akım ve grupları, gerek cumhuriyet sonrası ideolojik birikimlerin, gerekse 1960'ların uluslararası modern ideolojik akımların doğrudan damgasını taşır.

Cumhuriyet sonrası ideolojik birikim denilince, ilk akla gelen, Şefik Hüsnü dönemi TKP'sidir. Bu parti, bütün bir tarihi boyunca liberal sol bir çizgi izlemiş, bazı araştırmacıların deyimiyle, Kemalist hareketin sol bir eklentisi olarak kalmıştır. İşçi sınıfının siyasal mücadelesinin bütün temel meselelerinde sağ oportünist, sınıf işbirlikçisi bir tutum izlemiş, bunun teorisini yapmış, pratiğini yaşamıştır. Bütün bunlar olumsuz bir ideolojik birikim yaratmış ve 1960 sonrasının sol akımları bu birikimden derinden etkilenmişlerdir.

1960 sonrasının sol akımlarını etkileyen bir başka ulusal-tarihsel ideolojik birikim, resmi ideoloji olan Kemalizmin sol yorumudur. Bu etki doğrudan olduğu kadar Şefik Hüsnü dönemi TKP'sinin ideolojik mirasının bir ürünü olarak, özellikle bu ikinci yolla yaşanmıştır. 1960'ların gözde ideologları Mihri Belli ve Hikmet Kıvılcımlı gibi eski TKP'liler, bunun teorisyeni ve taşıyıcısı olmuşlardır. 1960'larda artan emperyalist baskı ve sömürü, özel tekelci sermayenin güçlenmesi, bunun özellikle küçük-burjuva yığınlarda ve aydınlarda yarattığı tepki ve öfke, "sol" Kemalizmi güçlendirmiş, Kemalist ordu, Kemalist devletçilik, Kemalist bağımsızlıkcılık vb. gerici ideolojik düşünceler, küçük-burjuva aydınlarının temel "sol" tezleri ve çözüm önerileri haline gelmiştir.

Dönemin uluslararası ideolojik koşullarına gelince, doğal olarak, ilk akla gelen Kruşçevci modern revizyonizmin Dünya Komünist ve İşçi Hareketinde yarattığı büyük tahribat ve kazandığı büyük güçtür. Modern revizyonizmin güçlü ideolojik etkisi, 1960 sonrası Türkiyesinde de yaşandı; bu, geçmiş sol hareketin olumsuz teorik mirasıyla birleşerek ona daha güçlü bir temel, daha kapsamlı bir etki alanı sağladı. Dönemin iki ana akımı TİP ve MDD'nin, bütün temel ideolojik-siyasi tezleri modern revizyonizmden kaynaklanmaktaydı.

1960 sonrasında, uluslararası planda belirginleşip etkinlik kazanan bir diğer ideolojik akım ÇKP merkezli Maoculuktur. Kruşçevci modern revizyonizmle çelişki ve çatışmalarına Marksist-Leninist bir ideolojik görünüm kazandırmayı başaran ÇKP, Uluslararası Komünist Hareketin modern revizyonizme karşı mücadelesini zaafa uğrattı. Bir yandan dünya işçi hareketine popülist ideolojik etkiler taşırken, öte yandan özellikle geri ülkelerin köylülüğe ve küçük-burjuvaziye dayalı devrimci hareketlerine güçlü bir ideolojik dayanak oldu.

Aynı dönem dünya ölçüsünde maceracılığın da belirli bir güç kazandığı bir dönemdi. Yanısıra, özellikle Latin Amerika ülkelerinde, küçük-burjuva popülist anti-emperyalist hareketlerin hızla yayıldığı, ideolojik etkilerini uluslararası planda duyurdukları bir dönemdi.

Gerek Maoculuğun, gerekse Latin Amerika kökenli küçük-burjuva ihtilalciliğinin ideolojik etkileri, özellikle 1968 sonrası Türkiyesinde ve özellikle gençlik hareketinin önder kadroları arasında kendini gösterdi.

Bununla birlikte, 1960 yılları, Marksist-Leninist klasiklerin Türkçeye çevrildiği yıllardı. Devrimci kitle mücadelelerindeki gelişmeler, özellikle de işçi sınıfının gelişen militan hareketi sosyalizme yaygın bir sempati ve Marksist-Leninist fikirlere büyük bir ilgi yaratmıştı.

Fakat gerek ülke sol hareketinin olumsuz ideolojik mirası, gerekse modern revizyonizmin büyük ideolojik tahribatı ve bunun Türkiye'ye etkisi, işçi sınıfının Marksist-Leninist politik hareketinin doğup gelişmesini engelledi.

*

Sonraki yıllarda ilerici, devrimci hareketin tüm güçlerinin toplandığı bir mihrak haline gelen TİP, 1961 Şubatında kuruldu. Bir grup sendikacı tarafından kurulan TİP, kendiliğinden işçi hareketinin bir ürünüydü ve burjuva reformist bir platformdaydı. Önceleri sosyalizmden bile sözetmeyen "sosyal adaletçi" bir partiydi.

Dönemin ilerici aydınlarının katılımıyla belirli bir fikri canlılık kazanmaya başlayan TİP, ilk defa 1965'lerde sosyalizmden sözetmeye başladı ve kendini "işçi sınıfının sosyalist partisi" ilan etti. Gerçekte ise TİP, ne işçi sınıfının partisiydi, ne de sosyalistti. TİP, reformist, parlamentarist bir partiydi. Parlamenter yoldan sosyalizme barışçı geçişi savunuyordu. Yasal mücadeleyi ve örgütlenmeyi temel alıyordu. TİP yönetimi militan, devrimci kitle mücadelelerine "provakasyon olur" gerici-pasifist mantığıyla karşı çıkıyordu.

*

TİP'le aynı dönemde, Aralık 1961'de doğan ve sol etiket taşıyan bir başka akım, YÖN Hareketiydi. Doğan Avcıoğlu'nun önderlik ettiği YÖN Hareketi, kendini, Kemalizmin çağdaş yorumcusu olarak görüyor ve "günün gerçeklerine uygun" bir yeni devletçilik anlayışını savunuyordu. Orta sınıf aydınlarına dayanan YÖN Hareketi, düşündüğü çözümün gerçekleşme yolu olarak da, gerçekte, "Kemalist ordu"ya dayalı bir askeri darbeyi görüyordu. YÖN Hareketi, emperyalizme bağımlı kapitalist gelişmeye orta sınıf aydınlarının duyduğu burjuva milliyetçi tepkinin bir ifadesi idi. 1960-65 döneminde ilerici aydın kesiminin önemli bir bölümünün ideolojik açıdan etkiledi. TİP içi ayrışmada MDD kanadının başını çekenler, başlangıçta, YÖN Hareketi içinde mevzilenmişlerdi ve ideolojik platformları çakışmasa da, bir çok önemli meselede görüşleri çakışıyordu. "Kemalist devrimleri tamamlama", "kapitalist olmayan kalkınma yolu", burjuva milliyetçiliği, cuntacılık vb. bunların başlıcalarıydı.

*

1965'te doğan, sonraki yıllarda CHP'ye hakim olan, Türkiye toplumunun son yirmi yıllık siyasal yaşamında özel bir yer tutan ve bu özel yerini de, daha çok işçi sınıfı ve diğer emekçi sınıf ve tabakaların devrimci muhalefetini "sol" bir demagojiyle düzenin sınırları içine hapsedip eritmeye ve devrimci demokrat hareketi ideolojik-siyasal açıdan değişik ölçülerde etkilemeye borçlu olan burjuva reformist hareket, 1960'ların bir başka akımıydı. Reformist burjuva hareketin lideri Ecevit, artan kapitalist gelişmenin sınıf çelişkilerini keskinleştirdiğini, sosyal problemleri arttırdığını ve bunun, Türkiye toplumunu devrim ve komünizm tehlikesi ile karşı karşıya bıraktığını, bunu engellemenin yolunun ise, "ortanın solu" politikasından geçtiğini söylüyordu. Artan sınıf çelişkilerini yumuşatmaya, hızlı kapitalist gelişmenin aşırılıklarını törpülemeye dönük öneriler, burjuva reformist hareketin programının esasını oluşturuyordu. Bu yönüyle, tekelci sermayenin sınırsız ekonomik gücü ve siyasi tekeli karşısında, orta sınıf özlemlerini dile getiriyordu. Fakat burjuva reformist hareketin asıl gücü, kendi programını sol bir demagojiyle süsleyerek işçi sınıfının, köylülüğün ve küçük-burjuvazinin sola açılan kesimlerinin desteğini almaktan geliyordu. 1960 sonrasının devrimci sınıf kaynaşmaları ve bu temelde TİP'in artan etkisi, burjuva reformist hareketin şekillenişinde özel itici bir rol oynamıştır.

*

Devrimci kitle hareketlerindeki gelişmeyle, TİP'in kendini işçi sınıfının sosyalist partisi ilan etmesi, ve "Demokrasi, Bağımsızlık ve Sosyalizm" şiarını benimsemesi aynı döneme rast geldi. TİP, 1965'lerde, ilerici, demokrat, devrimci hareketin toplanma ve örgütlenme merkezi haline gelmişti. 1965'teki kısmi seçim başarısı da bunun ürünüydü. DİSK aracılığıyla işçi sınıfı üzerinde, FKF (Fikir Klüpleri Federasyonu) aracılığıyla gençlik üzerinde kayda değer bir etkisi vardı. Ne var ki, tüm sol hareketin toplanma merkezi olması, TİP'in ideolojik ve sınıfsal heterojenliğinin de ifadesiydi. Reformist-parlamentarist çizginin zorunlu kıldığı popülizm, bu yönünü ayrıca beslemişti. 1960'ların ikinci yarısında, gelişip yaygınlaşarak güçlenen devrimci kitle mücadelesinin sorunları ve baskısı, ve bunun yanısıra bazı önemli uluslararası olaylar, TİP'in ideolojik sınıfsal heterojenliğini ayrıştırmaya başladı.

Aybar'ın liberal sosyalizmi, Aren-Boran grubunun modern revizyonist çizgisi, M.Belli'nin cuntacı-milliyetçi MDD'ciliği, sonradan bu sonuncusundan doğan, Maocu

PDA, Guaveracı THKP-C vb. hepsi TİP'in iç ayrışmasından doğdular.

İlk büyük ayrışma ve kutuplaşma TİP yönetimi ile M.Belli'nin MDD muhalefeti arasında oldu. TİP-MDD çatışması olarak bilinen bu olay, son yirmi yıllık devrimci hareketi derinden etkiledi ve ideolojik etkileri bugüne kadar yaşadı. Türkiye'de kapitalizm mi hakim, feodalizmi mi, gündemde olan sosyalist devrim mi, milli demokratik devrim mi konuları etrafında sahte bir Marksist görünümle süren tartışmanın her iki tarafı da burjuva revizyonist bir konumdaydı. Gerçekte çatışma burjuva parlamentarizmi ile devlet darbeciliği arasındaydı. Her iki akım da Kruşçevci modern revizyonizmden ve geçmiş sol hareketin sağ oportünist mirasından besleniyordu.

Birincisi, parlamenter yoldan, barışçı mücadeleyle iktidarın ele geçirilmesi temelinde sözde bir sosyalist devrimi savunuyordu. Yani, bir tür burjuva sosyalizmini. İkincisi, orduya dayalı devlet darbesi yoluyla sözde bir milli demokratik devrimi savunuyor, sosyalizmi ise uzak bir geleceğin sorunu olarak görüyordu. Birincisi, sözde işçi sınıfı öncülüğünü savunuyordu. Fakat bu, bazı sendika yöneticileri aracılığıyla kendiliğinden işçi hareketi üzerinde belirli bir etki kurmak çabasından öteye bir anlam taşımıyordu. İkincisi, işçi sınıfı öncülüğünü lafta bile savunmuyordu. Kısacası, her iki akımın, Marksizm-Leninizm ve işçi sınıfının devrimci siyasal sınıf platformuyla en ufak bir ilgileri yoktu. TİP-MDD çatışması, proleter sosyalizmi açısından hiçbir şey ifade etmeyen, burjuva sosyalist klikler arasında bir çatışmaydı.

Ne var ki, daha önce de belirtildiği gibi, bu çatışma, devrimci hareketin sonraki dönemini derinden etkilemesi açısından önemlidir. Ve hemen belirtilmelidir ki, bu etki bütünüyle olumsuzdur. Zira, 1970'lerin tüm radikal devrimci siyasal örgütleri, bu çatışmanın MDD kanadından kök almışlar ve ideolojik etkilerini değişik ölçülerde yaşamışlardır. Her ne kadar, MDD teorisyenlerinin darbeci-reformist çizgileri kısa zamanda reddedilmişse de, onun küçük-burjuva teorisi ve programı uzun yıllar etkisini sürdürmüş, 1970'lerde Maoculukla birleşip, daha sistematik bir temele de kavuşunca, proletaryanın sosyalist platformunun ve Leninist sınıf partisinin yaratılmasının en büyük engeli olmuştur.

*

Bizde, TİP-MDD ayrışmasının MDD kanadının bir varyasyonu olarak doğan devrimci küçük-burjuva popülizmi, gerçekte çağdaş, uluslararası bir akımdır. İkinci Dünya Savaşından sonra yaygınlık kazanmıştır. Emperyalist sömürünün yıkıma uğrattığı küçük-burjuvazinin ve köylülüğün devrimci başkaldırışının ifadesidir. Asya ve Afrika ülkelerinde daha çok köylülüğe dayalı ve ulusal kurtuluşçu niteliktedir. Latin Amerika ülkelerinde ise, daha çok küçük-burjuvaziye dayalı anti-emperyalist demokratik niteliktedir. Fakat çağımızın proleter devrimler çağı olması gerçeğinin belirlediği etkenler, halkların sosyalizm isteği ve sosyalizmin halklar nezdinde, özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası kazandığı büyük prestij, küçük-burjuva devrimci popülizmin Marksizm ve sosyalizm adına ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Çin, Vietnam ve Küba devrimleri, bu çağdaş akıma özel bir güç ve itilim kazandırmıştır. Maoculuk, Kastroculuk, Gueveracılık bunun değişik biçimleri olmuşlardır. 1960'larda, modern revizyonizmin devrim düşmanı konumuna duyulan tepki ve ÇKP'nin modern revizyonizme karşı görünüşteki mücadelesi, küçük-burjuva popülizminin Maocu biçimine, özellikle Asya ülkelerinde güç kazandırmıştır. Benzer gelişme, Küba devriminin etkisiyle de birleşerek, Latin Amerika ülkelerinde Kastroculuk, Gueveracılık açısından olmuştur.

Devrimci küçük-burjuva popülizminin başlıca ideolojik özellikleri, ulusal demokratik devrimi mutlaklaştırması, sosyalizmi uzak ve belirsiz bir hedef şeklinde görmesi ve özellikle de, proletaryanın tarihsel rolünün kavranamamasının bir parçası olarak, devrimde işçi sınıfının öncülüğünü reddetmesi ya da bunu "ideolojik önderlik" (!) düzeyine indirgemesidir. Devrimci küçük-burjuva popülizmi, kendi siyasal sınıf perspektifini (devrimci demokrasi ya da küçük-burjuva sosyalizmi), işçi sınıfının siyasal sınıf perspektifi (proleter sosyalizmi) olarak sunar. Felsefi temeli, diyalektik ve tarihsel materyalizm değil, kaba bir materyalizmle gizlenen felsefi idealizmdir. Bu kendini, en çarpıcı şekilde, sosyalizm davasını, maddi temelinden, işçi sınıfından kopuk ele alışta gösterir. Latin Amerika kökenli olanlarında, ek olarak, toplumsal tarihsel koşullardan ve toplumda süren sınıf mücadelesinin nesnel koşullarından kopukluk olarak gösterir. Maceracı, iradeci devrim ve mücadele anlayışı bunun ürünüdür vb.

*

Türkiye'de, 1968'lerde şekillenmeye başlayan devrimci küçük-burjuva popülizmini yakından incelemenin ve doğru değerlendirmenin büyük bir önemi var.

Zira, daha önce de söylendiği gibi, bu akım Türkiye devrimci hareketinin son 20 yılına damgasını vurmuştur ve ideolojik-siyasal etkinliği ile bugüne dek yaşamıştır. Türkiye proletaryasının sosyalist sınıf platformunu ve Leninist sınıf partisini yaratmak çabasındaki Türkiyeli komünistler, devrimci küçük-burjuva popülizmiyle köklü bir hesaplaşmaya girmeden, onun tarihsel olarak en etkin biçimlerinden biri olan Maoculuğun tüm etkilerinden arınmadan, bu görevin üstesinden gelemezler.

Ülkemizin küçük-burjuva devrimci popülist akımları, 1960'ların ikinci yarısının, özellikle 1968 sonrasının toplumsal siyasal koşullarının ürünüdürler. 1960'ların ikinci yarısı, özellikle işçi sınıfı ve şehir küçük-burjuvazisinde dikkate değer bir siyasal hareketleniş yıllarıdır. İşçi sınıfının kendiliğinden hareketi, büyük şehirlerden Anadolu'nun diğer illerine yayılmış, iktisadi taleplerle giriştiği eylemler çoğu kere siyasal nitelikler kazanmıştır. Fakat buna rağmen, gerek modern revizyonizmin Dünya Komünist ve İşçi Hareketinde yarattığı tahribat, gerek geçmiş sol hareketin ideolojik mirası ve bu mirası 1960'lar Türkiyesine taşıyan TİP ve MDD teorisyenlerinin ideolojik etkinliği, ve gerekse de siyaset sahnesine çıkan şehir küçük-burjuvazisinin siyasal etkinliği, Türkiye işçi sınıfı hareketinin kendi bağımsız siyasal sınıf platformuna ve komünist sınıf partisine kavuşmasını engellemiştir. Proleter sosyalist gelişmenin ideolojik etkeni olabilecek devrimci küçük-burjuva aydınlarının önemli bir kısmı, MDD'ci popülist ideolojinin etkisine girmişlerdir. Geriye kalanı ise, liberal sosyalist ya da modern revizyonist akımlara katılmışlardır.

Aynı yıllar şehir küçük-burjuvazisinin, özellikle de aydınlar ve öğrencilerin siyasal hareketleniş yıllarıdır. Şehir küçük-burjuvazisi etkili bir demokratik anti-emperyalist siyasal güç olarak sahnededir. İşte 1960'ların ikinci yarısında, MDD hareketini ve ondan doğan küçük-burjuva devrimci popülist hareketi güçlü ve etkili kılan, bu toplumsal siyasal ortamdır.

*

M.Belli önderliğindeki MDD hareketi, başlangıçta YÖN Hareketinin bir unsuruydu ve ideolojik yakınlıkları vardı. Zaten YÖN Hareketi ideoloğu D.Avcıoğlu'nun da, kendine göre bir MDD teorisi vardı. Aynı dönemdeki bir başka MDD'ci klik mülteci TKP idi ve teorisyeni Zeki Baştımar'dı. Aralarında belirli siyasal farklılıklar olsa da, bu üç mihrakın ideolojik özü aynıydı.

Kitle mücadelesinde, özellikle gençlik mücadelesindeki hızlı gelişme ve devrimcileşmeye pasifist-parlamentarist TİP yönetiminin cevap verememesi, cevap vermek bir yana, "provakasyon olur" gibi gerici-pasifist düşüncelerle bu mücadeleyi engellemeye çalışması, M.Belli'ye TİP içi muhalefet için uygun bir fırsat verdi. Türk Solu Dergisi çevresinde odaklaşan muhalefetiyle gelişen anti-emperyalist devrimci gençlik eylemi üzerinde ideolojik-siyasal etkinlik kurmaya çalıştı ve bunu "geniş cephe" tezi ve MDD teorisiyle yaptı. Bir hayli de başarılı oldu. Dönemin gençlik liderlerinin büyük bir bölümü -ki bunlar sonradan, devrimci küçük-burjuva popülizminin temsilcisi THKP-C, THKO ve TKP-ML'nin kurucuları oldular- MDD çizgisinde, MDD felsefesiyle eğitildiler. Mihrici MDD Hareketinin amacı, küçük-burjuvazinin devrimci kitle eylemini geliştirip güçlendirmek değil, kendi dışında varolan bu eylemi, kendi cuntacı girişimlerine dayanak yapmaktı. Bunu "Ordu-Gençlik Elele Milli Cephede" sloganıyla ve Kemalizmi gençlik içinde propaganda ederek yapıyordu.

Devrimci kitle mücadelesinin gelişimi ve bilimsel sosyalizmin en genel bilgilerinin edinilmesiyle birlikte, MDD hareketi kendi içinde ayrıştı. Mihri Belli çevresi ve D.Perinçek'in PDA grubu küçük-burjuva reformist kanadı, daha sonra THKP-C ve THKO şeklinde örgütlenecek olan çevreler ise, küçük-burjuva devrimci kanadı oluşturdu. Bu kanada daha sonra PDA'dan kopacak olan TKP-ML hareketi katıldı.

*

1968'lerde ideolojik şekillenme sürecine giren devrimci küçük-burjuva popülizmi, 1970 başlarında, örgütsel biçimler kazanmaya başladı. Çağdaş tüm benzerleri gibi, sosyalist olduğu ve proletarya adına hareket ettiği iddiasındaydı. Gerçekte ise, savunduğu sosyalizm anlayışı, bir tür küçük-burjuva sosyalizmiydi ve sosyalizm terimi bile pek fazla kullanılmıyor, kullanmak bir yana, devrim aşaması gerekçe gösterilerek yasaklanıyordu. Vazgeçilmez şiarları "Demokrasi ve Bağımsızlık"tı. İşçi sınıfının tarihi rolünün kavranamaması, bunun bir ürünü olarak işçi sınıfının devrimde önderliğinin reddi ve "ideolojik önderlik" tezi ve de sosyalizm perspektifinden yoksunluk, bu akımın esas ideolojik niteliği idi. Devrimci küçük-burjuva popülizmi, son 10-15 yılda ciddi değişimler yaşadı ama, bu ideolojik öğeler, değişik saflarda değişik ölçülerde olmak üzere sürdü ve Türkiye işçi sınıfının sosyalist sınıf

platformunu ve partisini yaratmanın önündeki büyük ideolojik engeller oldu.

Devrimci küçük-burjuva popülizmi, TİP'in burjuva liberal, Mihri Belli'nin darbeci reformist MDD hareketi karşısında, küçük-burjuva ihtilalciliğini temsil etmesi açısından ileri ve olumlu bir hareketti kuşkusuz. Fakat proletaryayla, proleter sosyalizmiyle, Marksist-Leninist dünya görüşüyle ilgisinin olmadığı; ideolojisi, teorisi ve programıyla küçük-burjuva bir konumu ifade ettiği de apaçıktır. Marksizme belirli bir yakınlığı vardı; bunda samimiydi de. Ne var ki, bu yakınlık yalnızca duygusal nitelikteydi. Gerçekteyse, örneğin Mahir Çayan'ın bütün teorik çabası Leninizmin özellikle geri ülkeler devrimi açısından geçersizliğini kanıtlamaya dönüktü. Aynı şeyi, "Mao Zedung Düşüncesi"nin en radikal biçimini savunarak İ.Kaypakkaya yapmaya çalıştı. THKO'ya gelince, o terminolojide bile Marksizme çok uzak bir hareketti. THKP-C ve THKO, daha çok, şehir küçük-burjuvazisinin sosyal eyleminin teori ve pratiğinin ifadesi idiler. Bu nedenle, daha çok, Latin Amerika ülkelerindeki devrimci küçük-burjuva popülizminin Türkiye'deki benzerleriydiler. TKP-ML ise, daha çok köylülüğün sosyal eyleminin teori ve pratiğinin ifadesi idi. Ve bu nedenle de daha çok, Asya kökenli devrimci köylü hareketlerinin, özellikle de Maoculuğun, onun özel bir biçimi olan Çaru Mazumdarcılığın Türkiye'deki bir benzeriydi.

Devrimci küçük-burjuva hareketler ilk ideolojik köklerini MDD hareketinden alsalar da, ideolojik siyasi şekillenişleri MDD hareketini çok aşar. Mihri Belli'nin cuntacı-reformcu yolunu farkedip ondan koptukları ölçüde, çağdaş devrimci küçük-burjuva popülist akımların etkisi altına girdiler. Maoculuk, Guaveracılık, Kastroculuk bu hareketlerin devrim, örgütlenme ve mücadele anlayışlarını belirledi. Temel teorik sorunlarda, özellikle çağ tahlillerinde modern revizyonizmin, ülke tahlillerinde ise, daha çok geçmiş sol hareketin ideolojik etkisi altında idiler. Felsefi açıdan bu akımlar idealist bir konumdaydılar. Sosyalizmi onun maddi temeli olan işçi sınıfından koparıyor, "ideolojik önderlik"i teorileştiriyor, sınıf mücadelesine ve devrim sorununa iradeci bir tarzda yaklaşıyorlardı vb.

"'71 'Sol' Hareketi" olarak adlandırılan devrimci küçük-burjuva popülist akınlar genellikle "revizyonizmin günahının bir kefareti" olarak değerlendirilmiştir. Bu kefaret teorisi, gerçeği yanlızca bir ölçüde ve yalnızca bir yönüyle ifade ediyor. Bu tipik küçük-burjuva sınıfsal-siyasal olgunun toplumsal maddi koşullarını değil, yalnızca subjektif koşullarını -bunu bile tamamiyle değil- yansıtıyor. Bu nedenle çok yetersiz, tutarsız ve bir bakıma idealist bir değerlendirmedir. Hiçbir tipik siyasal olgu, belirli toplumsal koşullar üzerine oturtulmadan açıklanıp değerlendirilemez. Sorunun böyle ele alınışı, devrimci küçük-burjuva popülizminin eleştirilmesini sınırlamış, özellikle onun sınıfsal niteliğine, ideolojik, felsefi köklerine yönelik eleştiriyi zayıflatmıştır. Bu nedenle, TDKP, THKP-C/ML hareketi ve Marksizme yönelmek isteyen diğer gruplar, işçi sınıfının tarihsel rolü, devrimde öncülüğü, sosyalizm perspektifi vb. konularda küçük-burjuvazinin devrimci demokrat platformunu aşamadılar ve tüm çabalara rağmen, Türkiye işçi sınıfının proleter sosyalist platformu ve partisi yaratılamadı.

15-16 Haziran İşçi Direnişi, alabildiğine uyarıcı ve eğiticiydi. Bu görkemli işçi başkaldırısı, yalnızca, işçi sınıfını parlamenter hayallerle oyalayan, barışçıl geçiş safsatalarıyla işçi sınıfını edilgen ve etkisiz bir güç haline getirmeye çalışan, yasaları aşan her eylemi provakasyon mantığıyla yasaklayan sözde "sosyalist devrim" tezi savunucusu Aren-Boran revizyonizmine değil; işçi sınıfının tarihsel rolünü gözardı eden, devrimde önderliğini reddedip "ideolojik önderlik" tezini geliştiren, ülkedeki kapitalist gelişmenin düzeyini ve onun yarattığı Türkiye sanayi proletaryasının ulaştığı nitel ve nicel gücü görmezlikten gelen, işçi sınıfı önderliğinde emekçi sınıfların devrimci mücadelesi yerine orduya dayalı cuntasal çözümleri ya da bir grup öncü savaşçısının kısır eylemini koyan MDD kampına da büyük bir darbeydi. Buna rağmen, devrimci küçük-burjuva popülist akımlar bildikleri yolda yürüyüp, bunun teorisini sistemleştirdilerse, bunun, oportünist günahların kefareti olmaktan öte nedenleri olmak gerektir. Yine, 1971 yenilgisinin derslerine ve 1970'li yıllarda işçi sınıfının ulaştığı nicel ve nitel düzeye ve de güçlü ve yaygın işçi mücadelelerine rağmen, küçük-burjuva sınıf perspektifi aşılamadıysa, bunun da ideolojik koşullarla içiçe ama, ondan öte nedenleri olmak gerekir.

1968-70 döneminde ideolojik şekillenişlerini tamamlayıp, ardından belirli örgütsel yapılarda cisimleşen devrimci popülist akımlar, 12 Mart faşizminin terörüne yiğitçe direndiler, fakat maceracı devrim ve mücadele anlayışlarının kaçınılmaz bir sonucu olarak yenilip dağıldılar.

*

12 Mart askeri faşist darbesi ve 12 Mart rejimi, 1960'ların sosyo-politik gelişmelerinin doğrudan bir sonucudur. Türkiye toplumundaki devrimci sınıf hareketlenmelerine ve devrimci demokrat siyasal oluşum ve gelişmelere karşı şiddetli bir karşı-devrim saldırısının ifadesidir. Sermaye düzeninin silahlı sadık bekçileri, durumu, "sosyal gelişme ekonomik gelişmeyi aşmıştır, gerekli tedbir alınmalıdır", şeklinde değerlendirdiler, emperyalist mihrakların ve tekelci burjuvazinin direktifiyle gereğini yaptılar.

12 Mart Dönemi, devrimci kitle mücadelelerinin, işçi sınıfının zayıflamış iktisadi mücadelesi dışında, durdurulduğu; toplumun ilerici, devrimci güçleri üzerinde yoğun ve sistemli bir baskı ve terörün uygulandığı, mücadelelerle kazanılmış çeşitli hak ve mevzilerin önemli ölçüde yok edildiği bir dönem oldu. Devrimci küçük-burjuvazinin kitlelerden kopuk ihtilalci eylemi bu dönemde kanla bastırıldı, örgütlenmeleri yok edildi. Küçük-burjuva kitleler terörle sindirildi, hareketsizliğe itildi. İşçi sınıfı ekonomik haklar uğruna, zayıf da olsa, belirli bir kıpırdanışı sürdürdü. 1971 yılında yapılan 78 greve 11.000, 1972 yılında 48 greve 15.000 ve 1973 yılında 55 greve 12.000 işçi katıldı.

*

1974 yılı, devrimci sınıf hareketlerinde, ve bu temel üzerinde, Türkiye Devrimci Hareketinde, yeni, 1960'lara göre her bakımdan ileri bir dönemin başlangıcıdır. 1974-1980 yıllarını kapsayan ve 12 Eylül askeri faşist darbesi ile sona eren bu dönem, devrimci hareket açısından, 1960'ların izlerini belirgin bir şekilde taşıyan, ve 12 Eylül sonrasındaki yıkım ve dağılmayı belirleyen unsurları içeren bir dönemdir. Bu nedenledir ki, bu dönemi titizlikle değerlendirip doğru kavramak, özel bir önem taşımaktadır.

Sınıf çelişki ve çatışmalarının keskinleşip sertleşmesi, bunun doğrudan bir ifadesi olarak devrimci kitle eylemlerinin Türkiye tarihinde görülmedik boyutlar kazanması ile karakterize olan bu dönemde, burjuva reformist hareket, modern revizyonist hareket, küçük-burjuva devrimci popülist hareket, ve bu sonuncusundan süreç içinde farklılaşarak oluşan Marksizm yönelimli hareket, bütün bu hareketlerin her biri, ideolojik-siyasi platformlarına ve sınıfsal konumlarına uygun rollerini oynayarak, bu dönemde gelişip güçlendiler.

12 Mart döneminin baskı ve terörü, bu ortamda artan kapitalist sömürü, yığınların hoşnutsuzluğunu geliştirip biriktirmişti. Ecevit önderliğinde CHP'ye hakim hale gelen burjuva reformist hareket aracılığıyla yozlaştırılıp parlamentoya kanalize edilmeye çalışılan bu birikim, reformizmin tüm etkinliğine ve başarısına rağmen hızla devrimci kitle eylemlerine dönüştü. İlk hareketler işçi sınıfı saflarında ve öğrenci gençlikte başladı.

*

12 Mart döneminde zayıflayan, fakat buna rağmen süren işçi sınıfının iktisadi eylemi, 1974'lerde, kendini yaygın grevler olarak yeni bir güçle ortaya koydu. 1973 yılında 55 işyerinde 12 bin işçi grevdeydi. 1974 yılında işyeri sayısı 100'ü, greve katılan işçi sayısı 30 bini aştı. Bu nicel artışla kıyaslanmayacak bir militan mücadele havası hakimdi işçi sınıfına. Nitekim, özellikle İstanbul'da olmak üzere, çeşitli büyük kentlerde, değişik vesilelerle gerçekleşen miting ve anti-faşist protesto gösterilerine, işçi sınıfının etkili kitlesel katılımı bunun bir göstergesiydi. İşçi sınıfının ekonomik haklar ve demokratik-siyasal istemler uğruna mücadelesi, ekonomik grevlerin yanısıra, DGM Direnişi, 1 Mayıs gösterileri, 20 Mart faşizmi protesto direnişi, Tariş ve Tekel Direnişleri, Adana'da yaşanan mahalli siyasi grevler, Maden-İş Genel Başkanının öldürülmesini protesto siyasal direnişi ve gösterisi vb. büyük, toplum ölçüsünde yankılanan, geniş küçük-burjuva yığınlarını etkileyip ardından sürükleyen eylemlerde belirgin ifadesini bularak gelişip güçlendi, ülke düzeyinde yaygınlaştı. 12 Eylül faşist darbesinin yaşandığı 1980 yılı, işçi sınıfı hareketinin ileri boyutlar kazandığı yıldı. Sıkıyönetime rağmen, bu yılın ilk 9 ayında, 360 işyerinde 54 bin işçi greve çıkmıştı ve onbinlercesi grev hazırlığındaydı. Ayrıca, çok sayıda grev hükümet kararıyla ertelenmiş, 100 bini aşkın işçinin grev hakkı fiilen gaspedilmişti. İktisadi nedenlerle başlamış olsa da, sıkıyönetimin ve hükümetin kaba ve keyfi müdahaleleri bu grevlere siyasal bir ton kazandırmıştı. Özellikle Adana bölgesindeki grevlerde siyasal etkenler de rol oynuyordu.

1970'lerin ikinci yarısının işçi sınıfı hareketi, 1960'ların işçi sınıf hareketinden her açıdan daha ileri idi. Nicelik ve yaygınlık açısından olsun, bilinç ve tecrübe açısından olsun, sendikal örgütlülük düzeyi açısından olsun bu böyleydi.

Bütün bunlara rağmen, işçi hareketi kendiliğindenci karakterden kurtulamadı. Bilinçli siyasal sınıf hareketi düzeyine çıkamadı. Sınırlı bazı gelişmeler hariç,

bütünüyle reformizmin ve revizyonizmin ideolojik etkisinde ve örgütsel denetiminde kaldı. Modern revizyonist hareketin özel rolü ve çabası ile, işçi hareketinin en ileri kesimi bile reformist burjuvazinin ideolojik yörüngesinde kaldı ve onun siyasal eklentisi olmaktan kurtulamadı. Sol etiketli akımlar içinde, modern revizyonist hareket, reformist ideolojinin genel etkinliği temelinde, işçi hareketi içindeki en örgütlü ve etkin güçtü. Küçük-burjuva devrimci gruplardan bir ikisi hariç diğerlerinin işçi sınıfına fazlaca bir ilgileri ve bilinçli bir yönelişleri bile söz konusu değildi. Bu alanda en büyük çelişkiyi ve tutarsızlığı, başta TDKP olmak üzere, Marksizme yönelen hareketler yaşadılar. İşçi sınıfından sürekli söz edilip, işçi sınıfının siyasal partisini inşa etme dönemin ana görevi ilan edildiği halde, bu dönemde, bu hareketler, işçi sınıfının uzun süre dışında kaldılar. Maoculuğun eleştirisi ve sınıf perspektifinde belirli bir ilerlemeyle birlikte gösterilen çabalar ise cılız kaldı. Devrimci demokrasi perspektifinin ve popülist devrim felsefesinin köklü bir şekilde aşılamaması, işçi sınıfına etkin ve sonuç alıcı bir yönelişi engelledi.

*

İlk militan kitlesel biçimleri öğrenci gençlik içinde ortaya çıkan şehir küçük-burjuvazisinin devrimci demokrat eylemi, 1974-80 döneminde, işçi sınıfı hareketinin yanısıra, ve kimi zaman onu gölgede bırakacak biçimde yaşandı. Denilebilir ki, küçük-burjuvazi, 1974-80 döneminin en çok politize olmuş, siyasal açıdan en hareketli ve bir bakıma etkin kesimiydi. Dönemin başından itibaren, yaygın bir mücadele potansiyeline ve belirgin bir örgüt arayışına sahipti. Sayıları onları bulan, hemen tümü de kendilerini Marksist-Leninist ilan eden devrimci popülist akımların istisnasız hepsi bu küçük-burjuva sosyal-siyasal zeminde yeşerip boy attılar. Şehir küçük-burjuvazisinin siyasal hareketliliği bu grupların yaşam ve güç kaynağı oldu. Bu grupların büyük çoğunluğu, 1971'in küçük-burjuva ihtilalci akımlarının yeni koşullardaki devamıydılar. Küçük-burjuvazinin yaygın kitlesel hareketliliği ortamında, geçmişin bütünüyle maceracı eylem çizgisi değişen ölçülerde terkedilmiş, fakat popülist çizgisi korunmuştu. Sosyalizm adına demokrasi ve bağımsızlıkla sınırlı bir perspektifle mücadele ediliyor, işçi sınıfı adına küçük-burjuvaziye dayanılıyordu. İşçi sınıfına zayıf bir ilgi gösteriliyor, bir yan çalışma alanı olarak görülüyordu. İdeolojik-siyasi açıdan reformizmin ve modern revizyonizmin güçlü etkilerini taşıyan bu gruplar, eylemine belirli bir itilim kazandırdıkları küçük-burjuva yığınlara, bu etkiyi taşıyorlardı. Bu gruplar, hem küçük-burjuva yığınların reformist burjuvaziden belirli bir kopuşunun etkeniydiler, fakat hem de, bu kopuşun bütün sonuçlarına varmasının, bütünüyle devrimci, ihtilalci bir yörüngeye oturmasının engeliydiler.

İşçi hareketine dayalı proleter sosyalist bir hareketin varlığı ve etkinliği koşullarında, devrim mücadelesinin önemli yedeklerinden olabilecek küçük-burjuvazinin devrimci demokrat hareketi, devrimci popülist akımların elinde heba oldu. Kimi zaman reformizmin kuyruğuna takıldı, kimi zaman revizyonizmin yedeği oldu; çoğu kere maceracı çıkışlarla zaafa uğratıldı. Dahası, küçük-burjuva demokrasisinin onlarca gruba bölünmesi temelinde bölük-pörçük bir hale getirildi. Devrimci ufku kararttıldı. İşçi hareketiyle küçük-burjuva hareket arasında, mücadelenin baskısıyla ve işçi sınıfının kitlesel eylemlerinin özel etkisiyle kendiliğinden belirli bir bağ oluşmasına rağmen, işçi hareketine revizyonist hareketin, küçük-burjuva harekete popülist hareketlerin hakimiyeti istenilen bağın kurulmasını engelledi. İşçi hareketi, kendi siyasal sınıf bağımsızlığını kazanamadığı için, küçük-burjuvaziyi kendi yedeği haline getiremedi. Aksine, revizyonizmin ve reformizmin yanısıra, küçük-burjuva hareketin devrimci demokrasiyle sınırlı devrim perspektifinin ideolojik baskısına da maruz kaldı.

1974-80 döneminde, 1960'ların birikiminden de güç alarak gelişen Kürt ulusal hareketi de küçük-burjuvaziye dayalı idi. Kürt küçük-burjuvazisi de en hareketli siyasal dönemini yaşadı, ayrı örgütlenme ve ayrı mücadele eğilimlerinin sosyal temeli oldu.

Son olarak ve önemini vurgulayarak belirtmek gerekir ki, modern revizyonizme açık bir tavır alarak, teoride Marksizme belirli bir yöneliş sürecine giren, Maoculuğun eleştirisi ve reddiyle birlikte bu özelliği daha bir belirginleşen grupların tümü de, küçük-burjuva sosyal-siyasal zeminde kaldılar. Küçük-burjuva devrimci popülist gruplar gibi, bu grupların da yaşam ve güç kaynağı şehir küçük-burjuvazisinin siyasal hareketliliği idi. Bu olgu, Marksizm yönelimli hareketin teorik ve sınıfsal zaafının olduğu kadar, 1974-80 döneminde şehir küçük-burjuvazisinin sınıfsal ve siyasal etkinliğinin de bir göstergesidir. (DEVAM EDECEK)

Seçimler, parlamento ve bağımsız sınıf tutumu

ANAP parlamentodaki çoğunluğu aracılığıyla, seçim yasasını yeni değişikliklerle alabildiğine keyfileştirip, erken seçim kararı aldı. Getirilen baraj o kadar yüksek ki, birkaç parti ancak aşabilir. Seçime hazırlık ve propaganda süresi bir ay gibi kısa bir süreye sığdırıldı vb. Böylece, ANAP, rakipleri diğer sermaye partilerine, burjuva normlara uygun eşit koşullarda bir mücadele olanağı dahi tanımamış oluyor. Referandum maratonunu kılpayı kazanabilmiş yorgun rakiplerini hazırlıksız yakalamayı, seçim tarihinin bir yıl öne alınmasıyla normal sürenin yaratacağı yıpranmanın sonuçlarından kurtulmayı, referandum sonuçlarından psikolojik avantajları ve hükümet olmanın olanaklarıyla birleştirip seçimlerde en kazançlı, daha doğrusu, mutlak çoğunluğa sahip parti olarak çıkmayı hedefliyor. Öte yandan bununla, katılan partilerin ve adayların tamamen darbeci generaller tarafından saptandığı skandal bir seçimle (1983 seçimleri) oluşturulan parlamento üzerindeki tartışmalı durum sona erdirilip, ona "meşruluğu" ve "saygınlığı" yeniden kazandırılmış olacaktır. Eğer başarırsa, 12 Eylül rejimini ve onun yarattığı kurumları kendine zırh edinen sermayenin "sonradan görme" bu fütursuz çetesi, beş yıl daha hükümet etmeyi "millet iradesi" ile garanti altına almış olacak. Başta ABD olmak üzere, uluslararası mali sermayenin ve hakim sınıflarımızın tercihi de budur kuşkusuz. Bunu, "Özal istikrar demektir" sözleriyle açıkça ifade ediyorlar. Onların nezdinde, Özal ve partisi, 1980 Ocağında uygulanmaya konulan, 12 Eylül rejimiyle tamamlanan iktisadi-siyasi politikayı "istikrar politikası"- harfiyen ve fütursuzca uygulayan ve uygulamaya kararlı güruhu temsil ediyor.

Sadece sermaye partilerinin katıldığı bu yarıştan kimin hangi sonuçları elde edeceği komünistler ve sınıf bilinçli işçiler bakımından özel bir önem taşımıyor. Erken seçimin burjuva kampta ne gibi gelişmelere yol açacağını ve bunlar arasında yeni güç dağılımını, önümüzdeki günler gösterecek.

Normal zamanlara göre siyasal canlılığın arttığı, her partinin kendi program ve tutumlarını açıkladığı seçim ortamından, kendileri için var olan olağanüstü engellere ve yasak ortamına rağmen, komünistlerin ve devrimci güçlerin kendi amaçları doğrultusunda yararlanmaları istenirdi. Ancak devrimci kamptaki siyasal güçlerin halihazırdaki durumları nedeniyle seçimlerde kayda değer bir etkinlik gösteremeyecekleri apaçıktır. Genel olarak işçilerin ve halkın devrimci demokrat temsilcilerinin adayları (büyük ihtimalle hiç) olmayacaktır. Revizyonistlerin (TKP vd.) ve liberal solun (Perinçekler, Aybarlar, Baştürkler) önceki seçimlerde olduğu gibi burjuva partilerden SHP'yi destekleyecekleri malum.

Ancak, sosyalist hareketin ideolojik-siyasi bağımsızlığını sağlamanın ve bağımsız sosyalist bir işçi hareketi yaratmanın çabalarımızın ekseni ve biricik amacı olduğu bir dönemde, seçimler, bu bağımsız kimliğin ve tutumun vurgusunu yapmanın bir vesilesi olması bakımından önem taşıyor.

İkinci olarak da, parlamento ve benzeri temsili kurumlar konusunda komünistlerin izlemesi gereken taktikler, '80 öncesinde, içinden kopup geldiğimiz popülist hareketin liderleri tarafından karmakarışık edildiğinden, bu konudaki taktik politikanın bir kez daha ele alınması fırsatı yaratması bakımından önem taşıyor.

Parlamento ve benzeri temsili kurumlara karşı tutumumuzun yol gösterici ilkeleri, uluslararası işçi hareketinin evrensel tecrübesinin ortaya çıkardığı taktik-siyasi ilkelerdir. Bunlar, önce Marks ve Engels tarafından proletarya hareketinin ve onun bağımsız sınıf tutumunun geliştirilmesi bakımından ele alınmıştır. 1920'lerin başlarında ise, çok daha karmaşık koşullarda Lenin tarafından, Rusya'daki bolşevik deneyine de dayanılarak, olağanüstü bir açıklıkla ortaya konulmuş, diğer ülkelerin işçi hareketinin tecrübeleriyle de, doğruluğu pratik olarak sınanmıştır. Ve bunların, Marksist literatürden haberdar herkes tarafından bilinmesi gerekir. Oysa bizde, proletaryanın değil, ama onun adına, gerçekte küçükburjuva demokratik hareketin temsilciliği rolünü üstlenen popülist hareketin liderleri, her alanda olduğu gibi siyaset-taktik alanında da herşeyi tepetaklak ettiler. Bu ilkelerin ve nesnel gerçeğin yerine, derin bir subjektivizmin ve kof keskinli-

ğin ürünü taktiklerini ve hayal dünyalarını geçirdiler. "'Burjuva parlemantosunu ve bütün öteki gerici kurumları dağıtmaya gücümüz yetmediği sürece, bu kurumlarda çalışmak zorundasınız... bunu yapmazsanız gevezeden başka bir şey değilsiniz'" diyen ... zalim, keyfi, despotik çarlık rejiminde bu taktiği hayata geçiren Bolşevizm deneyini örnek gösteren Lenin'e bu hareketin liderleri gözlerini kapamışlardı. Küçük-burjuva demokratik hareketin şaşaalı görünümünü ön plana çıkarıp 'gerici parlamentolardan devrimci amaçlarla yararlanılması gibi çetin bir meselenin üstünden atlayarak'' devrimci yükselişe sözde önderlik etmişlerdi. Lenin'in, uluslararası komünizmin devrimci taktiklerini, Rus deneyiminden de yararlanarak formüle ederken, 'yığın grevlerinin siyasi greve ve sonra da devrimci greve ve en sonunda da çarlığa karşı ayaklanmaya hızla dönüştüğü objektif durumun doğru olarak hesap edilmiş olmasından ötürü verilmişti' dediği parlamentoyu boykot kararı, bizim liderlerin elinde bayağılaştırılıp yozlaştırıldı. Bu tür taktikler yığınların kendi öz tecrübeleriyle devrim için eğitilmelerine hizmet etmediği gibi, hareketi yığınlarla birleştirmemiş, tersine koparmıştır."

Burjuva yasallığının araçları olan parlamento ve diğer temsili kurumların, bizde güdük, alabildiğine sakatlanmış olması, yönetemez duruma geldiklerinde, bu biçimlerin egemen sınıflar tarafından kolayca ortadan kaldırılıyor olması, bu kurumlar var oldukça ve de bu kurumları dağıtmaya gücümüz yetmediği sürece, bu kurumlarda çalışmak zorunluluğu şeklindeki tutumumuzu değiştirmez. Ancak, bu taktik gündemde olduğu müddetçe her seçim oyununa katılmak gerekir türünden bir tutum da mutlaklaştırılamaz. Bilindiği gibi, özellikle bizim gibi ülkelerde, askeri diktatörlükler tarafından, sık sık, normal burjuva normların dahi uygulanmadığı, sadece düzenleyenlerin adaylarının ya da isteklerinin oylandığı seçim ya da referandum komedileri düzenlenmektedir. Bizde 1983 milletvekili genel seçimi, 1982 Anayasası ve devlet başkanlığı için halkoylaması gibi. Bu gibi durumlarda, seçimlere ya da oylamaya katılıp katılmamak, her somut durumda yeniden ele alınması gereken bir tutumdur. Örneğin, 1983 milletvekili genel seçimine katılmamak, ama Anayasa oylamasına katılıp red oyu vermek siyasal bakımdan doğru tutumdu.

Bu gibi özel durumlar dışta tutulursa, parlamento ve diğer temsili kurumlara katılma taktiği gündemde olduğu sürece, sosyalist işçi hareketinin veya onu temsil iddiasındaki komünist hareketin pratik siyasal eylemi:

* Sermaye egemenliği altında, en demokratik burjuva cumhuriyetlerinde bile genel oyun ve parlamentonun bir aldatmaca olduğunun bilincinde olarak, ama bu aldatmacayı yığınlar önünde açığa çıkarmak, buna dair önyargıları yıkmak ve kendi devrimci amaçları için bu kürsüyü kullanmak ereğiyle, seçimlere ve parlamentoya katılmak;
* Olanaklıysa, her yerde burjuva partilerin adaylarına karşı işçilerin adaylarını ileri sürmek ve bunların seçilmeleri için eldeki tüm imkan ve araçları kullanarak parlamento da bir işçi grubu oluşturmaya çalışmak;
* Seçilmeleri imkansız olsa dahi, işçi hareketinin bağımsızlığını korumak, programını ve görüşlerini kamu önüne getirmek için işçilerin kendi adaylarını koymak;
* Daha gerici ya da faşist sermaye partilerinin kazanacağı ya da onların kazanmasına sebeb olunabileceği gerekçeleriyle işçilerin sosyal-demokrat burjuva partileri tarafından aldatılmasına karşı mücadele etmek ve işçileri reformcu burjuva partileri (SHP, DSP gibi) desteklemekten alıkoymak; böylesi gerekçelerin işçileri aldatmayı amaçladığı ve işçi hareketinin bütün burjuva partilerden tam ve kesin bir kopuşla, böylesine bağımsız bir tutumla sağlayacağı ilerlemenin parlamentoya birkaç gericinin girmesiyle ortaya çıkacak dezavantajdan çok daha önemli olduğunu açıklamak;
* Siyasal gericiliğe ve sermayeye karşı başarılı bir savaşımın ve nihayet onu altedebilmenin tek teminatının bağımsız bir işçi hareketi olduğu fikrini ısrarla ileri sürmek ve işlemek;
* İşçilerin ya da desteklenebilecek halkın devrimci demokrat adaylarının olmadığı veya önceden belirli anlaşmalarla kurulmuş bir seçim bloğunun bulunmadığı durumlarda, aynı şekilde, sosyalist hareketin bağımsızlığını korumak ve geliştirmek amacıyla, işçileri boş oy kullanmaya çağırmak; olmalıdır.

Bizde '80 öncesi ve sonrası yaşanan deneyler de gözönündeyken, reformcu burjuvazi (sosyal-demokrasi) yürürlükteki işçi sınıfına karşıt sistemin savunucusu ve koruyucusuyken, sosyalist ve sınıf bilinçli işçiler için sosyal-demokrat burjuva partilere oy vermek, utanç verici bir tutum, sınıf düşmanlarına yardım etmek olur. Reformist burjuvazinin ilerle-

(Devamı s.26'da)

'Af' mı istenmelidir?

A.AZAD

Af tartışmaları yeniden alevleniyor. Af kampanyası açılıyor. "İşçinin Yolu"nun Aralık 1985 tarihli 12. sayısında yayınlanmış aşağıdaki yazıyı güncelliğini koruduğu düşüncesiyle yeniden yayınlıyoruz.

Biz bu soruya olumsuz yanıt veriyoruz; "af" değil, "özgürlük mahkumları -siyasi tutuklular- serbest bırakılsın", istiyoruz. Bazı burjuva parti ve çevrelerle birlikte sosyalizm adına konuşan hemen her siyasal grup ve parti bir "af" ya da "genel af" sloganıdır tutturmuş gidiyor. Birincilerin tutumu anlaşılırdır; tuhaf olan ve üzerinde durulması gereken ikincilerin tutumudur.

Sorun bir kavram ya da farklı ifade sorunu değildir. Siyasal açıdan ve bazı temel değer yargıları bakımından tutarsız ve zararlı olmasaydı, üzerinde durmak şüphesiz yersiz olurdu. Bu yüzden, bunun ayırımına varmayanların görüş açısından bu itirazımız yersiz görülebilir. Ne var ki, sorun bu bakımdan önem taşımaktadır. Öyle ki, "içerdekiler" dahi "af" veya "genel af" isteyebilmektedirler. Örneğin, İstanbul cezaevlerinde bir kısım siyasi tutuklunun 1984 Nisan-Mayıs-Haziran aylarında yaptıkları "ölüm orucu"nun teleplerinden biri de "genel af"tı.

Yeri gelmişken; devrimci siyasi tutuklunun kendisinin "affı" konusunda herhangi bir istekte bulunması en hafif ifadeyle, kişiliğini, varlık nedenini ve eylemini red anlamına gelir. Bu kabul edilemez. Tutsak düşmüş devrimcinin düşmandan af talep etmesini düşünebiliyor musunuz? Kaldı ki, bu noktayı bir an için gözönüne almasak bile, eylemin bütün kararlılığına ve militanlığına rağmen, o günkü koşullarda, yani her şeyin cunta tarafından ezildiği ve ezilmeye devam ettiği, karşı-devrimci terörün ve tutuklamaların bütün hızıyla sürdüğü, yığınların "içerdekiler"in eylemiyle çakışacak herhangi bir istem ve eyleminin olmadığı koşullar altında, sırf bu nedenle dahi, bu talebi ileri sürmek yanlıştı. İkincisi, her şeyi kendine göre düşünme anlayışını, ve bir tür rejime tersten umut beslemeyi ifade ediyordu.

Bizce, "serbest bırakılma" -"af" değil- talebi "içerdekiler" tarafından ancak belirli koşullar altında ileri sürülebilir.

"Af" istemi, kelimenin anlamı açık, "affedilme", "bağışlanma" istemini ifade eder ve "suçluluğun" kabulünü, onun veri alınmasını içerir.

Subjektif niyet ne olursa olsun, farkında olarak veya olmayarak kullanılsın, bu tür sloganların kamuoyuna verdiği mesaj, devrimci siyasi tutukluların, sendikacıların, işçilerin, öğrencilerin, ilerici demokrat aydınların "suçlu", demokrasi ve sosyalizm için her türlü eylemin "suç" olduğunun kabulü ve "affı" istemidir.

Nitekim bazı burjuva parti ve çevreler sorunu bu şekilde koymaya özen gösteriyorlar. "Sadece belirli kesimlerin sorumlu tutulamayacağı", "bütün suçların gençlere yüklenemeyeceği", "toplumsal barışın sağlanması, yaraların sarılması, onbinlerce gencin topluma yeniden kazanılması" vb. gerekçelerle "geniş kapsamlı bir af" isteniyor. Böylece, bir yandan rejim aklanıyor, özgürlük, yasa, hak, hukuk adına ne varsa çiğnemiş cuntanın suçlarının üzerine sünger çekiliyor; öte yandan, toplumdaki sınıf çatışması ve özgürlük mücadelesi bir "yanılgı" ya da "kışkırtma", bu yönde her eylem "suç", devrimci, ilerici siyasi tutuklular da "hata yapmış" ya da "aldatılmış" insanlar olarak sunulup affı rica ediliyor.

Bir süre önce basına açıklanan, cezaların bir defaya mahsus indirimini, ancak, suçun tekrarı halinde iki misli arttırılmasını öngören SODEP-HP (şimdi SHP) ortak af tasarısı bu mantığın ürünüdür. Ve aslında durumu ağırlaştıran bir tuzak niteliği taşımaktadır. Bu "hakyemez" ve pek lütufkar baylarımız, belli ki, iki misli ceza tehdidiyle devrimci mücadeleye gem vurmayı, devrimcileri davayı terke zorlamayı da umuyorlar.

Biz, bu baylarımızın gerekçelerini ve lütuflarını tiksinerek reddediyoruz.

Şüphesiz mevcut toplumsal ve siyasal sistemi değişmez ve değiştirilemez bir veri olarak alanlar bakımından ve rejimin yasaları ve mahkemeleri önünde, bu toplumsal ve siyasi sisteme karşı her türlü devrimci eylem, rejim aleyhtarı her türlü ilerici girişim "suç"tur.(*)

Ancak, toplumun maddi, siyasal, düşünsel, kültürel gelişmesinin önünde engel olan bir toplumsal sisteme, bu gelişmeyi polis ve asker zorbalığıyla durdurmaya çalışan, en masum ilerici girişimi dahi hayvani bir tutkuyla ezen bir siyasal rejime karşı her türlü devrimci eylem tarihsel, toplumsal, siyasal ve moral bakımından meşrudur, haktır ve zorunluluktur.

Bu yüzden devrimciler hiçbir şekilde ve hiçbir makamdan "af" dilemiyorlar, dileyemezler; her şeyin bir bedeli olduğunun ve tarihsel görevlerinin bilincindedirler.

Kamuoyuna verilmesi gereken mesaj budur ve sloganlarımızın buna uygun olması gerekir. Yani, özgürlük ve toplumsal devrim için mücadelenin meşruluğunu, haklılığını ifade etmesi, kitlelerde özgürlük bilincini pekiştirmesi, tutarlı ve sağlam değer yargılarının yerleşmesine hizmet etmesi gerekir. Dahası, devrimci siyasal tutukluları koruma ve kurtarma mücadelesi öyle yürütülmelidir ki, bu mücadele, rejime karşı cepheden bir saldırıya, iktidar sahiplerinden hesap sormaya dönüşsün. Bunu da, faydacı ve tutarsız bir anlayışla ileri sürülen "af" türünden sloganlar değil, doğrudan doğruya serbest bırakılma istemini ifade eden sloganlar sağlayabilir. Af istemi ise haliyle içinde edilgenliği taşır ve yığınları "yukarıdakiler"den bir şeyler dileyen ricacılar konumuna iter.

Bu istem -ilerici, devrimci siyasi tutukluların serbest bırakılması istemi- toplumsal muhalefet, halkın özgürlük eylemi rejimi zorladığı ve kuşattığı oranda gerçekleşebilir. Hiç kuşkusuz hükümet ve iktidar sahipleri bunu bir "af" şeklinde sunacaklardır. Bu onları ilgilendirir. Ama onların kendilerini temize çıkarmayı ve bağışlayıcı konuma sokmayı amaçlayacak olan böyle bir manevrası da, ancak doğrudan doğruya serbest bırakılma istemiyle sözü edilen bilinç ve değer yargılarının yığınlara mal edilmesi ölçüsünde boşa çıkarılabilir.

"Genel af" sloganı, üzerinde ayrıca durmaya değer. Zira faydacı ve tutarsız zihniyet özellikle bu sloganda ifadesini buluyor. Daha geniş toplumsal kesimlerin desteğini sağlamak için siyasal kaygılar ve değer yargıları bir yana bırakılıp, "genel olarak mahkumlar" kategorisi yaratılıp onların affı isteniyor. Böylece siyasal eylemle, sıradan, adi suç arasındaki temel ayırım silinmiş oluyor. Bu, siyasal eylemlerle adi suçu eşitleştirmek değil de, nedir? (Burada, özgürlük ve devrim adına siyasal eylem adı altında yapılan başıbozuklukların ve ipsizliklerin sözcülüğünü yapmadığımızı belirtmek isteriz. "Özgürlük mahkumu" vb. ifadeler devrimcilik adına yapılmış bu kavramın muhtevasına uygun düşmeyecek başıbozuklukları yığınların önünde kınamayı da mümkün kılıyor. Oysa "genel af" öylesi şeylerin kabullenilmesi, üzerinin örtülmesiyle çakışıyor.)

Mevcut düzen, her saat, hatta her dakika "adi suç" tabir edilen binlerce suç üretmektedir.(**) Bu, özel mülkiyete ve sömürüye dayanan bütün toplumsal sistemlerin doğasında vardır; onların tipik ve kaçınılmaz görüntüsüdür. Günümüzün uygar kapitalist toplumlarında da bu böyledir; hatta daha ileri boyutlardadır. ABD gibi. Kapitalist toplumdaki mülkiyet sisteminin, çılgınca rekabetin, eşitsizliğin, yoksulluğun, işsizliğin, çarpık eğitim ve değer yargılarının, yozlaşmanın, bunalma ve çaresizliğin, yabancılaşmanın, vb. neden olduğu bu tür suçları işleyen onbinlerce suçlu doğrudan doğruya sistemin ürünüdür. Nedeni olan toplumsal koşullar ortadan kaldırıldığında, bu tür suçların hızla azaldığını ve giderek hemen hemen tamamen ortadan kalktığını sosyalist deneyler kanıtlamıştır. Her toplum kendi suretini yaratır. İnsanlar yaradılıştan cani, sapık, hırsız vb. değillerdir. Bunlar belirli bir toplumsal yaşam biçimlerinin sonuçlarıdır. Nedenlerine işaret etmeksizin bu tür suçlar, yani sonuçlar hakkında sarfedilen sözler ve bu suçları işleyenlere karşı uygulanan sözümona adalet gerçekte burjuva ikiyüzlülüğüdür. Sistemin hastalıklarını ve çürümüşlüğünü gizlediğinden "kader kurbanları" sözü de aynı şeyi ifade eder. Bu bakımdan, "onlar neden kader kurbanları olsunlar" derken bay Özal haklı görünüyor; zira doğrusu, düzenin kurbanları olduklarıdır.

Öte yandan, bu onbinlerce insanın sözümona islah amacıyla kapatıldıkları hapishanelerde fiziken ve ruhen büsbütün tahrip edilip insanlıktan çıkarıldıkları bilinmektedir.

Biz bu gerçekleri daima açıklayacağız, ve hapishanelerde yaşam koşullarının düzeltilmesi ve iyileştirilmesi uğruna mücadele edeceğiz. Ancak, bu tür suçların affı için "aşağıdan" veya "yukarıdan" yapılacak herhangi bir girişimin lehine veya aleyhine ajitasyon yapmayacağız.

(*) Yürürlükteki hukuk sistemi ve yasalara göre dahi skandal sayılacak iddianamelerle yasal faaliyetlerin "yasadışı eylem", yasal sendikaların ve derneklerin "yasadışı örgüt" olarak sunulması (DİSK, Barış Derneği vb.), ve hukukla hiçbir ilgisi bulunmayan subayların başkanlığındaki olağanüstü mahkemelerin polis ve gizli servislerin raporlarına dayanarak binlerce insanı cezalandırması işin bir başka boyutudur.

(*) Sorunun konuluşunda, "adi suç" kapsamına giren, ancak mevcut koşullar altında tamamen masum sayılacak fiilleri ve burjuva adalet mekanizmasına yön veren çarpık mantık, değer yargısı, vb. nedeniyle mağdur olanları haliyle ihmal ediyoruz.

(Darbenin 7.yıldönümü vesilesiyle yayınlanan TDKP-Leninist Kanat ve TKİH imzalı bildiriyi aynen yayınlıyoruz.)

Zor ve yalanla ayakta duruyorlar

7 yıl önce Türk generalleri bir darbeyle yönetime el koydu. Çıkmaza girmiş Türkiye kapitalizmine taze kan vermek, kapitalist sınıfı güçlendirmek gerekiyordu. Ülkeyi her bakımdan ABD ve Batılı emperyalistlerin istekleri doğrultusunda yeniden biçimlendirmek gerekiyordu. Toplumsal ve siyasal değişim yönündeki ilerlemeyi durdurmak gerekiyordu. Bunun için de sosyalist ve demokratik güçleri ezmek, kötürüm de olsa parlamento, seçim vb. temsili kurumlara son vermek, hiçbir yasa kayıt tanımaksızın devlet gücünü ordu eliyle dolaysız devreye sokmak gerekiyordu. Öyle yapıldı.

Toplum zapturapt altına alındı.

İşçiler üç yıl boyunca sendika, grev, toplu sözleşme yasağı altında çalıştırıldı. Gerçek ücretleri, satın alma güçleri yarı yarıya düşürülerek açlık sınırına kadar itildi.

Öğrenciler, aydınlar, bilim susturuldu. Beyinlere faşist ideoloji, yoz kültür, dini gericilik, şovenizm akıtıldı.

Kürtler hemen toptan sopadan geçirildi. Mazlum bir ulus dehşet ve acının pençesinde kıvrandı.

Onbinlerce insan işkenceden geçirildi, sakat bırakıldı, zindanlara dolduruldu ya da öldürüldü.

Gerçekte hala devam eden 12 Eylül rejimi, yarattığı yıkım ve sonuçları bakımından Türkiye tarihinde egemen sınıfların benzeri görülmemiş bir saldırısıydı.

Sonra da, süngü zoruyla yaratılmış fiili durum pek yerinde olarak "ceza yasası" olarak adlandırılan bir anayasa ve onu takviye eden diğer onlarca yasayla hukuki bir biçime dönüştürüldü. Hangi partilerin ve hangi adayların katılacağını beş generalin saptadığı skandal seçimler yapıldı. Kukla bir parlamento oluşturuldu. Buna da "demokrasi", "demokrasiye geçiş" dendi. Şimdi bu demokrasi komedisi, işçi ve emekçilerin haklarını hiç ilgilendirmeyen, bazı burjuva politikacıların siyaset yapma hakkı ile ilgili bir referandumla renklendirilmeye çalışılıyor. Kahrolsun yalan!

Ve bütün bunlar "cumhuriyeti korumak", "demokrasi", "ülkenin bütünlüğü", "anarşiyi önlemek", "huzur", "can ve mal güvenliği", "komünizm tehlikesi" adına yapıldı, yapılıyor.

"Cumhuriyet" dedikleri kapitalist sömürü düzeni, kapitalist sınıfın egemenliği değil midir?

"Demokrasi" dedikleri gerçekte sermaye sınıfının diktatörlüğü, polisi, ordusu, mahkemeleri, bürokrasisi ile halkın tepesinde, halkın denetlemediği, halka yabancı burjuva devlet değil midir?

"Ulusal çıkarlar" dedikleri kapitalist sınıfın, Koçların, Sabancıların, Narinlerin, yeni tekellerin, holdinglerin çıkarı, işçileri sömürme hakkı değil midir? Toplum patronlar ve işçiler, az sayıda sömürücü ve milyonlarca sömürülen olarak bölünmemiş midir? Fabrikalar, büyük topraklar, servetin en büyük bölümü işçilere, emekçilere ya da ulusa mı aittir? O halde kapitalist rejim altında ulusal çıkarlardan, işçilerle sermaye sınıfının ortak çıkarlarından söz etmek koca bir yalan değil midir?

"Mal güvenliği", "kutsal özel mülkiyet hakkı", kapitalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin mülkiyetinin teminat altına alınması değil midir? Bu mülkiyet işçilerin ve emekçi sınıfların sömürülmesiyle elde edilmemiş midir?

Devletin yüzlerce yurttaşını işkencehanelerde katlettiği, daha çok kar uğruna her yıl binlerce işçinin iş kazalarında telef edildiği, beslenme yetersizliğinden, sağlıksız yaşam koşullarından, bakım ve tedavi olanaklarından yoksunluk nedeniyle her yıl binlerce yoksulun ve çocuklarının öldüğü bir rejimde can güvenliğinden söz etmek korkunç bir ikiyüzlülük değil midir?

"Ülke bütünlüğü" yaklaşık nüfusun dörtte birini oluşturan bir ulusun, Kürtlerin zincire vurulması, ezilmesi, horlanması, dillerinin yasaklanması demek değil midir?

"Huzur" dedikleri işçilerin kapitalistler için sessizce çalışması, emekçilerin kendilerini sömüren ve ezen sistemi ilelebet kabullenmeleri demek değil midir?

"Anarşi" dedikleri, işçilerin grev hakkı, söz, örgütlenme, toplantı, gösteri hakkı, yurttaşların devlete ve hükümete hesap sorma hakkı, bilim özgürlüğü, işçilerin ve komünistlerin siyaset yapma hakkı, kısacası zenginler egemenliğine karşı çıkma hakkı, nihayet buna son vermek hakkı yani devrim hakkı değil midir?

Komünistler bütün bunlara bir son vermek için savaşıyorlar. Emperyalizmin, kapitalistlerin ve büyük toprak sahiplerinin, onlara uşakça bağlı generaller ve bürokratların egemenliğine son verilip, işçilerin tüm ezilenlerle birlikte iktidarı ellerine alıp kendi kendilerini yönetmelerini istiyorlar. İnsanın insan tarafından sömürülmesine son verilip bütün uluslardan işçilerin eşit ve kardeşçe yaşadıkları bir işçi demokrasisi, sosyalizm istiyorlar. İnsanlığı ve uygarlığı yok edebilecek yeni bir emperyalist savaşın önlenmesini, nihayet bütün yeryüzünde sınıfsız, sömürüsüz, savaşsız bir dünya kurulsun istiyorlar. İşte egemen sınıfların "komünizm" dedikleri, çıkmaza girdikçe başvurdukları darbelere gerekçe yaptıkları "tehlike" budur.

Kahrolsun Sermaye Düzeni!
Kahrolsun Faşist Diktatörlük!
Yaşasın Özgürlük, Yaşasın Sosyalizm!

TÜRKİYE DEVRİMCİ KOMÜNİST PARTİSİ-LENİNİST KANAT
TÜRKİYE KOMÜNİST İŞÇİ HAREKETİ

Cigerxwin 1903-22.10.1984

Ünlü sosyalist Kürt şairi Cigerxwin, kalemiyle, sözüyle 80 yıllık ömrünü Kürt halkının kurtuluşu ve sosyalizm davasına adadı.

O, aynı zamanda siyasi bir şahsiyetti. Kürt yurtseverlerinin 1927 yılında kurduğu "Hoybun" örgütüne katıldı ve örgütlü siyasal mücadelesini o günden ölümüne kadar sürdürdü.

Şiirlerinde işçi ve köylüleri toprak sahiplerine ve kapitalistlere karşı mücadeleye çağırdı; onlara gerçek kurtuluş yolunu, sosyalizmi gösterdi. Şiirlerinde yurtseverlikle enternasyonalizm aynı zenginlikle fışkırır. Büyük devrimci önderleri, Lenin'i, Stalin'i tanıtır.

Divan, Sewra Azadî (Özgürlük Devrimi), Kime Ez (Kimim Ben), Reşayê Dârê (Darlı Reşo) başlıca eserlerindendir.

Ruhi Su 1912/20.9.1985

Ruhi Su halk türkülerimizi kendine özgü yorumuyla bugüne bağladı. Türkülerimizde yaşayan kültür mirasını ilerletti, yaşattı.

Ruhi Su Müzik Öğretmen Okulu ve Devlet Konservatuvarı Opera bölümünü bitirdi.

1951 Komünist Tevkifatında tutuklandı, 5 yıl hapiste kaldı.

Biçimde ve özde basmakalıp şeyler söylemek, ucuz gösterişli işlerle uğraşmak, şöhret peşinde koşarak egosunu tatmin etmek onun geniş sanatsal ve siyasal kültürüne, birikimine yabancıydı. O, sade ve mütevazi bir hayat yaşadı, sebatla ve titizlikle çalıştı.

Ruhi Su türkülerin dinlenmesini, anlaşılmasını, yaşanmasını isterdi. Bu nedenle konserlerinde başıbozukluğa, anlamsız gürültücülüğe, yerli yersiz alkışlamalara, ilkel kendini tatmin gösterilerine kesin tavır aldı. Dinleyicilerin geri eğilimlerini, alışılmış beklentilerini okşamadı. Yeni ve ileri bir yorumu ve tutumu zamanla yerleştirdi.

O'nun büyüklüğü ve bu derece sevilmesinin sebepleri burada yatmaktadır. Tarihsel ilerlemeye küçük de olsa katkıda bulunmak zordur, ancak gerçekten değerli olan, gerçekte toplumun ihtiyacı da budur.

Bunun böyle olduğunu O'nu son yolculuğunda yalnız bırakmayan, cenaze törenini cunta sonrası ilk kitlesel gösteriye dönüştüren binlerce devrimci ve ilericinin desteği ve tutumu göstermiştir.

SEÇİMLER, PARLAMENTO...

(Baştarafı s.22'de)

mesine koşulsuz yardım etmek, onun başarısını istemek sınıf bilinçli işçinin tutumu olamaz.

Bu ülkede sol, onyıllardır farkında olarak veya olmaksızın ideolojik siyasi tutumu ve pratik tutumuyla, işçi sınıfını, direkt ya da dolaylı, burjuvazinin şu veya bu fraksiyonun ya da küçük-burjuvazinin eklentisi haline getirmiştir; bu yüzden de bütün burjuvaziden ve küçük-burjuvaziden bağımsız bir sınıf hareketi yaratamamıştır. Bugün revizyonistler ve liberal sol aynı rolü sosyalizm adına oynamaya devam ediyorlar. Bu bakımdan, bağımsız kimlik sorunu, bunun vurgusu ve ilk adımları, hayati bir önem taşıyor. Bu, varolmanın ve ilerlemenin olmazsa olmaz koşuludur. Dolayısıyla, Kasım ayındaki erken seçimde işçilerin adayları ya da destekleyebileceğimiz devrimci demokrat adaylar veya önceden oluşmuş bir seçim bloğu olmadığına göre, işçileri boş oy kullanmaya çağırmalıyız. Siyasal bakımdan doğru ve etkili yol sandık başına gidip boş oy kullanmaktır. Oy kullanmamak değil; bu, edilgen bir tutum olur. İşçinin sandık başına gidip, işçilerin adayları yok, sadece burjuvazinin adayları var; sınıf düşmanlarına oy veremem, o halde boş oy kullanmalıyım, şeklindeki tutumu, burjuvaziden kesin bir kopuşu, bağımsız sınıf tutumunu anlatır ki, bu, muazzam bir ilerlemeyi ifade eder.

Son olarak, burjuva partilerin yürüttüğü seçim kampanyasından, miting, gösteri ve toplantılardan şiarlarımızı yaymak, demokratik ve sosyalist ajitasyon için yararlanmak gerekir.

H. Fırat

Küçük-burjuva Popülizmi ve Proleter Sosyalizmi

TDKP-LENİNİST KANAT

ÇIKTI

ANILARI MÜCADELEMİZDE YAŞIYOR

Binlerce şehit, yüzbinlerin fedakarlığı ve milyonların desteği demek olan iki yükselişi, faşizmin iki büyük saldırısını ve yenilgiyi geride bırakan Türkiye devrimi yeni bir aşamaya girmiş bulunuyor.

Her dönemin kendine özgü yanları, özellikleri vardır. Bugünkü aşamanın bir yönü de artık halkçı devrimci gelenekten kopmuş proleter sosyalist bir eğilimin varlığıdır. İki dönemin tecrübesi bu eğilimin ön koşullarını yarattı.

Şimdi biz sosyalist bir işçi hareketi yaratmak, böylelikle örgütlülüğümüzü adına layık bir Komünist İşçi Partisi'ne yükseltmek istiyoruz. Bunu başarabilmenin bir şartı da, bizim de içinden çıkıp geldiğimiz yakın geçmişin devrimci değerlerine sahip çıkmak, kendine mal etmektir.

Haklı olarak gurur duyacağımız kendilerinden çok sey öğreneceğimiz şehitlerimiz vardır. Bir çok ihtilalci, komünist özellik bu soylu insanların mücadelesi ve şahsında somutlanmış, devrimin kazanımları olarak taptaze önümüzde durmaktadır.

SÜLEYMAN CİHAN

1949–Ekim 1981 (TKP–ML Sekreteri)

Arkadaşlarının sözleriyle, '38 Dersim katliamı üzerine yakılan anlamlı, acı ve kinli ağıtlarla büyüyen, Kaypakkaya'nın coşkulu ve inanç dolu mücadelesini örnek alan Süleyman Cihan, 1974'ten itibaren kendini tamamen devrime adadı.

Böyle bir devrimcinin tehlikesini sezen polis, '76'dan itibaren O'nu ele geçirmek ve ortadan kaldırmak için peşine düştü. Hakkında vur emri çıkartıldı. Arkadaşları, karısı ve çocukları defalarca sorguya çekildi. O kadar ki, işkence sonucu 11 yaşındaki kızının akli dengesi bozuldu.

MİT, S.Cihan'ı ancak 28 Temmuz 1981'de ele geçirebildi. Onu öldürme planının bir gereği olarak, yakalandığını inkar ettiler.

İşkencede ismini dahi söylemedi. İşkencecilere meydan okudu, arkadaşlarına direnme şevki verdi. Boyun eğmenin, yakınıp sızlanmanın ihanet olacağını söyledi. Düşmanın çürük, kof, inaçsız zavallılar topluluğu olduğunu haykırdı.

İşkence yenilmişti; planlandığı gibi onu öldürdüler. Yurt içinde ve yurt dışında yapılan bütün protesto ve oluşturulan kamuoyuna rağmen.

Cesedinden de korkup gizlice gömdüler. Ama ser verip sır vermeme geleneğini gömemediler. Bu gelenek, Süleyman'dan da aldığı güçle yaşıyor, yaşıyacak.

ZEYNEL ABİDİN CEYLAN

-26.9.1980 (Devrimci Yol mensubu)

Ankara siyasi polisi tarafından vahşi bir işkenceyle katledildi.

EKREM EKŞİ

1955–13.10.1980 (TDKP üyesi)

Ekrem Ekşi, özgürlük ve sosyalizm özlemini bilincinin, ruhunun derinliklerinde duyan, bütün enerjisi ve yetenekleriyle mücadelenin içinde yer alan bir gençlik önderiydi. Zengin aile çevresini, "parlak istikbalini" ikirciksiz küçümsemiş, her şeyini pürüzsüz bir gönüllülük ve şevkle devrime hasretmişti.

Hemen darbe gecesi gözaltına alındı. İşkencede de aynı tereddütsüz ve içten tavrıyla inancından hiçbir taviz vermedi. İşkenceciler yenilginin verdiği kudurganlıkla onu katlettiler.

NECDET ADALI

-8.10.1980 (Kurtuluş Örgütü mensubu)

Darbeci generaller halka ve devrime gözdağı vermek için bir taraftan da derhal idamları başlattılar. Ama asılan ilk devrimciden, Necdet'ten ilk tokadı yediler.

İdama giderken sadece mücadeleden erken ayrılmanın hüznünü duydu. Son mektubunda bunun yanısıra, cuntanın sağ–sol ayrımı yapmadan terörün üstüne gittiği aldatmacasını aşağılıyordu.

Sehpada devrimci sloganları haykırdı.

Son görevini büyük bir inanç ve tabiilikle yapan Necdet Adalı'nın soylu tutumu esin kaynağıdır.

HASAN ASKER ÖZMEN

-5.10.1980 (TDKP üyesi)

Ankara'da siyasi polis tarafından işkenceyle öldürüldü.

ÖLÜMÜNÜN 3.YILINDA SAYGIYLA ANIYORUZ

Yılmaz Güney

1937-9.9.1984

Yılmaz Güney'in genellikle sanatçı kişiliği üzerinde durulur. Oysa O, her şeyden önce sosyalist dünya görüşüne sahip, onun gereğini yapan militan bir aydın, yürekli ve inançlı bir siyasal dava (kavga) adamıydı.

Düzene karşı derin bir kin, sürekli mücadele ve öğrenme çizgisi, her yol ayrımında kendini yenilemesi, ileriden ve doğrudan yana tavır alması, gerçek bir sanatçı kişiliği onu karakterize eder.

Onun gericilikle çatışması 1950'lerde başlar. Dönem anti-komünizmin şaha kalktığı Mc Carty'cilik dönemidir. Bir öyküsü nedeniyle komünizm propagandası yapmakla, TKP'lilikle suçlanır, hapse atılır. Bu dik başlı genç daha sonra TKP'yi arasa da bulamaz.

'60'lardan sonra sinema dünyasında büyük bir üne ulaşır. Ama onun planı başkadır. Elde ettiği imkanları ve ünü devrimci amaçlarla kullanacaktır. Yeşilçam batağındaki krallığa dönüp bakmaz bile.

Bu yıllarda gelişen devrimci gençlik hareketiyle bağ kurar, destekler. Bu nedenle '71'den sonra tekrar hapse girer. Yılmaz bu hapislik döneminde pek moda olan yılgınlığa ve küçük-burjuva devrimciliğinden revizyonizme savrulmaya karşı koydu, Marksizmi kavramaya çalıştı, kendini eğitti, devrimci kişiliğini geliştirdi.

Kısa bir özgürlük döneminden sonra bir provakasyonla tekrar hapse atıldı. Pek kolay kaçabilirdi. Ama O, burjuvaziye demagoji fırsatı, kendine gönül vermiş milyonların güvenini sarsma fırsatı vermemek; yığınlara en geniş olanaklardan yararlanarak seslenme imkanını kaybetmemek için uzun yıllar gönüllü hapiste kaldı. Ancak yeni cezalarla ömrünü dört duvar arasında geçirmesi planlanınca kaçtı.

Sadece bu tutumu bile, O'nun devrimi ilerletme, ezilen ve sömürülen yığınlara karşı büyük bir bağlılık ve sorumluluktan başka bir şeye tapınmadığının en iyi göstergesidir.

Yılmaz politikayı - o günkü kötü örneklerde olduğu gibi- sınıf hareketinin gerçek sorunlarından kopuk moda meselelerde anlamsız kavram tartışmaları ve yığınların mücadelesinin dışında gürültü çıkarmak olarak anlamadı. Kişilikli ve eleştirici bir gözle öğrenmeye, üretmeye çalıştı. Hiçbir zaman da, pek yerinde olarak, yaptıklarını yeterli bulmadı, sahip olduğu yetenekler ve haklı saygınlığıyla kendinden hoşnutluğun sarhoşluğuna düşmedi. O, gözünü hiçbir zaman yapılması gerekenden, ihtiyaçtan ayırmadı. İşte O'nun gerçek devrimci ve sanatçı kişiliğinin, bitmek bilmeyen öğrenme ve yaratma azminin, vurduğu yerden ses getirmesinin sırrı burada yatar.

Yine bu nedenledir ki, Yılmaz Güney, sanatı siyasal mücadelenin bir aracı olarak ele almış ve kaba slogancılığa, suniliğe, zorlamacılığa, kuruluğa, gösterişe, abartmaya düşmemiş; sanatçı yeteneğiyle ezilenlerin dünyasını kendine özgü bir zenginlik ve dille beyaz perdeye aktarmıştır.

47 yıllık ömrünün en verimli 12 yılı zindanlarda geçti. Bu Yılmaz'ın toplumsal ve siyasal gelişmeleri izlemesini, çalışmalarını zorlaştırdı. Buna rağmen O, milyonları etkiledi, gericiliğe karşı mücadeleye çekti. Böylesi bir şeref pek az insana nasip olmuştur.

Eğer Yılmaz daha elverişli koşullarda yaşasaydı (örneğin güçlü bir sosyalist işçi hareketi) veya ömrü bu kadar kısacık olmasaydı, her yönüyle devleşecekti. Bu bakımdan, belkide yaptıklarından çok yapacakları açısından O, özgürlük ve sosyalizm kavgasında devrimci aydınların, sanatçıların önemini anlatıyor.

Kimileri kendilerine karşıt bir kampta olduğundan, kimileri de ideolojik düşüncelerindeki bazı yetersizlikleri ya da anlaşmazlıklarını neden göstererek onun siyasal kişiliğini ve eylemini yok sayıyorlar.

Yılmaz Güney proletaryaya ve sosyalizme aittir.